

ສອງປີ

สารบัญ

หน้า

■ บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน : กรณีศึกษาอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ทงศศักดิ์ ปัดสินธุ์	1
■ ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดร.บัณฑิต ขวายุธยา และ ดร.เพิ่ม หลวงแก้ว	17
■ การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 นางลาวัลย์ อรรถศิลป์ และ พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.	32
■ การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา ในพุทธปรัชญาเถรวาท นางสาวพัทธนันท์ นฤภัย, ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์ และ พระมหาสุรวิทย์ จันทมโน	53
ภาคผนวก	69

บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน
: กรณีศึกษาอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

The Roles of Local Leader in Managing Natural Resource
and Community Environment : A Case Study in Prachaksinlapakhom
District, Udonthani Province

ทณศักดิ์ ปัดสินธุ์
สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน พื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี โดยทำการศึกษาจากผู้นำท้องถิ่นใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ผู้นำโดยโครงสร้าง และผู้นำโดยธรรมชาติ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 382 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t – test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

(1) บทบาทของผู้นำท้องถิ่น อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีความต้องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน

(2) ผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติ โดยภาพรวมมีบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความต้องการของผู้นำท้องถิ่นทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ความต้องการในการพัฒนาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลจากการวิจัย ผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอรูปแบบแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนายุทธศาสตร์ผู้นำท้องถิ่นออกเป็น 3 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และยุทธศาสตร์การกำกับ ดูแลของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

คำสำคัญ : บทบาทของผู้นำท้องถิ่น, การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

ABSTARCT

The purposes of this research were to study and compare the role of a Local Leader in managing natural resource and community environment : a case study of Prachaksinlapakhom District, Udonthani Province. For this study two dimensions of local leaders' characteristic were studied : leaders by structure and leaders by nature ; the aim was to present a model and strategic guidelines for developing local leader in managing natural resource and community environment. The sample population for this research were 382 local leaders in Prachaksinlapakhom District, Udonthani.

The instrument for this research were a questionnaire and the statistics used in analyzing the data were percentage, mean and standard deviation while the hypothesis was tested by using t-test and ANOVA.

Findings of the study were as follows:

(1) The overall role of local leaders in Prachaksinlapakhom District, Udonthani were found at the high level, and the role regarding each of the specific aspects were also found at the high level. In addition, the overall need regarding local leaders' roles in managing natural resource and community environment was found at the high level, and the needs for leaders' roles in specific areas were also shown at the high level.

(2) Regarding the two dimensions of leaders' characteristics, leader by structure and leader by nature, the study revealed that the overall characteristics of their roles were found at the high level. And when specific aspects were studied, it was found that the aspects regarding protection of natural resource and community

environmental were statistically different at the .05 level of significance. As for the needs of local leader, the study revealed that the overall needs for role development of the two groups in managing natural resource and community environmental were statistically different at the .05 level of significance.

These research finding can provide guidelines for setting strategies for developing local larders' role, which can into three categories as follows : Strategy for developing knowledge and understanding managing of natural resource and community environment ; Strategy in local leaders' participation in managing of natural resource and community environment, and Strategy for regulating and monitoring managing of natural resource and community environment.

Keywords : Roles of a Local Leader, Managing Natural Resource and Community Environment

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาจกล่าวได้ว่าเป็นตรรกะความสัมพันธ์ที่เน้นปัญหาแต่ละแห่งแต่ละพื้นที่ก็จะแตกต่างกันไป ตามบริบททางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ปัญหาดังกล่าวถูกมองว่าเป็นหลุมพรางของรัฐและท้องถิ่น ประเด็นดังกล่าวถูกมองว่าเป็นปัญหาไกลตัวแท้จริงแล้วการมองของรัฐและท้องถิ่นแบบนั้นได้เป็นสิ่งสนับสนุนให้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นเริ่มค่อย ๆ ก่อตัวทีละน้อย จนมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนในที่สุด ตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1 จนถึงปัจจุบันคือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ล้วนแต่มีเป้าหมายของการพัฒนาให้เกิดการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจทั้งสิ้น (ดำรงศักดิ์ จินดากุล. 2539 : 159-160)

รัฐบาลโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบทั้งทางตรงและทางอ้อมในการบริหารและจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งในเมืองและชนบท เพื่อสนองนโยบายของรัฐ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้มีการกำหนดนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้ดังนี้คือ แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมาย รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกของประชาชนร่วมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในส่วนความรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อมของเมือง กรมการปกครองจึงมีเจตจำนงที่จะส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยบริหารราชการท้องถิ่นให้มีขีดความสามารถในการ

จัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คู่มือการจัดทำแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด และอำเภอ. 2533 : 46)

พื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี เป็นพื้นที่ที่เริ่มมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กมากมาย และขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ สถานที่เหล่านี้ได้ปล่อยของเสียและขยะมูลฝอย ที่เกิดขึ้น ลงสู่แม่น้ำลำคลองและพื้นที่ข้างเคียง โดยในพื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม มีแหล่งน้ำจำนวนมาก ลำคลองต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ไหลลงสู่ลำน้ำปาวและหนองหาน ซึ่งย่อมส่งผลให้ลำน้ำปาวและหนองหานพลอยได้รับผลกระทบจากของเสียและขยะมูลฝอยนั้น ผู้นำท้องถิ่นซึ่งเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ถือเป็นตัวจักรสำคัญเบื้องต้นในการเข้าไปมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนมิให้ ถูกทำลายลงมากเกินไป และทำให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย. 2538 : 23) ซึ่งอำเภอประจักษ์ศิลปาคม เริ่มมีการเปลี่ยนสภาพของพื้นที่ซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเปลี่ยนสภาพจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง โดยเฉพาะเมืองอุตสาหกรรม มีการสร้างบ้านพัก เพื่อรองรับการอพยพเคลื่อนย้ายของประชากรจากท้องที่ต่าง ๆ ที่อพยพเข้ามาทำงานอย่างมากมาย

จากลักษณะพื้นที่ของอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ที่เปลี่ยนสภาพไปย่อมมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถานการณ์เช่นนี้จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้นำท้องถิ่นของอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างไร และผู้นำท้องถิ่นเหล่านั้นมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิจัยจะสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการพัฒนาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน พื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน พื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน พื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

3. สมมติฐานการวิจัย

ผู้นำโดยโครงสร้างกับผู้นำโดยธรรมชาติมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนที่แตกต่างกัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นในอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วยเขตการปกครองท้องที่ 3 ตำบล คือ ตำบลห้วยสามพาด ตำบลนาม่วง และตำบล อุ่มจาน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 382 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้นำโดยโครงสร้าง คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และผู้นำโดยธรรมชาติ คือ พระสงฆ์ชาธิการ ผู้บริหารการศึกษา หัวหน้าสถานีอนามัย หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน และหัวหน้ากลุ่มประชาคมหมู่บ้าน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

3. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ซึ่งประกอบด้วย ดิน น้ำ และขยะมูลฝอย โดยศึกษาบทบาทของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน 5 ด้าน คือ การป้องกัน การฟื้นฟู การอนุรักษ์ การพัฒนา และการใช้ประโยชน์

4. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการแก้ปัญหาในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนในพื้นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี

2. นำผลการวิจัยไปกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง ลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยตำแหน่ง และได้แบ่งเป็น บทบาทตามอุดมคติ หรือบทบาทที่ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ และบทบาทที่ปฏิบัติจริงหรือ บทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติ

- 6 ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2559

ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนสามารถเอื้ออำนวยแก่มวลมนุษย์ให้มิใช่ได้ตลอดไป

13. การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดการเสื่อมโทรมต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน สิ่งที่เกิดขึ้นมิให้ลุกลามมากกว่าเดิม รวมไปถึงการป้องกันสิ่งที่ไม่เคยเกิด ให้เกิดขึ้น การป้องกันต้องใช้เทคโนโลยีและการวางแผน

14. การฟื้นฟู หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนที่เสื่อมโทรมให้สิ่งเหล่านั้นกลับมาเป็นปกติ สามารถเอื้อประโยชน์ต่อการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

15. การอนุรักษ์ หมายถึง การดูแล ป้องกัน รักษา ซ่อมแซม ปรับปรุงและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุดโดยไม่ทำลาย หรือทำให้เกิดความเสียหายน้อยที่สุด

16. การพัฒนา หมายถึง การปรับปรุง ฟื้นฟู บูรณะ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนให้มีสภาพที่ดีขึ้น และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

17. การใช้ประโยชน์ หมายถึง การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เช่น การใช้ประโยชน์จากที่ดินตามคุณภาพดิน การใช้ประโยชน์จากป่าไม้โดยไม่ทำลายสภาพความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ให้เสื่อมเสียไป เป็นต้น

7. วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่นในอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งประกอบด้วยเขตการปกครองท้องที่ 3 ตำบล คือ ตำบลห้วยสามพาด ตำบลนาม่วง และตำบลอู่จาน ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 382 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) กับผู้นำท้องถิ่นอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งคำถามจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ส่วนที่ 2 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน คือ

2.1 การป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

2.2 การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

2.3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

2.4 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

2.5 การใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

แบบสอบถามส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้การวัดระดับบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ให้คะแนนของแต่ละข้อคำถาม (ประคอง กรรณสูตร. 2535 : 148) และนำมากำหนดค่าคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 3 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการพัฒนามาตรฐานในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

3.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

3.2 การจัดทำแผนงานและโครงการต่าง ๆ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

3.3 การศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

แบบสอบถามส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ใช้การวัดระดับความต้องการเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้ให้คะแนนของแต่ละข้อคำถาม (ประคอง กรรณสูตร. 2535 : 148) และนำมากำหนดค่าคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	5	คะแนน
มาก	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
น้อยที่สุด	1	คะแนน

ส่วนที่ 4 ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด ให้ผู้นำท้องถิ่นได้แสดงความคิดเห็นที่มากกว่าที่ได้ตอบในแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาที่เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2556 โดยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมกับกับผู้นำท้องถิ่นที่อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี เพื่อแสดงเจตจำนงในการเก็บข้อมูลในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ และเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาจากผู้นำท้องถิ่น เพื่อนำมาใช้ในการประมวลผลและวิเคราะห์ในแต่ละส่วนของแบบสอบถาม
2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงรหัสในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับวิจัยทางสังคมศาสตร์ และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาทำการวิเคราะห์ร่วมกันกับหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยใช้หลักการทางสถิติเข้ามาช่วยวิเคราะห์และประมวลข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การแจกแจงความถี่ และร้อยละ โดยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 มาเป็นการวัดระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยแปลความหมายของแบบสอบถามใช้ในการวัดตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ระดับของเบสท์ (เกียร์ติยศ เอี่ยมคงเอก . 2546 : 47) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับ
4.50 - 5.00	มากที่สุด
3.50 - 4.49	มาก
2.50 - 3.49	ปานกลาง
1.50 - 2.49	น้อย
1.00 - 1.49	น้อยที่สุด

3. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) การทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-test สำหรับตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และ ANOVA สำหรับตัวแปรอิสระที่มีมากกว่า 2 ตัวแปร
4. วิเคราะห์ข้อมูลปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนที่ 4 วิเคราะห์เนื้อหา โดยสรุปความเรียง

8. ผลการวิจัย

ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยรวม 4.30 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าบทบาทอยู่ในระดับความคิดเห็นทุก ๆ ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.45 ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้นำท้องถิ่นมีบทบาทในด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ห้ามประชาชนจับสัตว์น้ำ โดยการใช้สารเคมีเด็ดขาด เพื่อป้องกันการเน่าเสียของแม่น้ำลำคลอง มีค่าเฉลี่ย 4.45

2. ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทในด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.15 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การรณรงค์ให้ประชาชนปลูก

ต้นไม้ในบริเวณริมคลองเพื่อลดการพังทลายของหน้าดินที่เกิดจากการชะของน้ำ มีค่าเฉลี่ย 4.23

3. ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทในด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.31 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สร้างมาตรการบังคับให้โรงงานอุตสาหกรรมทำการ บำบัดน้ำก่อนปล่อยลงสู่แม่น้ำลำคลอง มีค่าเฉลี่ย 4.44

4. ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทในด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ระดมความคิดของประชาชนในชุมชน เพื่อวางแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.39

5. ผู้นำท้องถิ่น มีบทบาทในด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.21 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้รู้จักการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุดในหลาย ๆ ด้าน มีค่าเฉลี่ย 4.31

ผู้นำท้องถิ่นมีความต้องการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยภาพรวมมีความพร้อมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดการจัดทำแผนและโครงการต่าง ๆ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีค่าเฉลี่ย 4.40 ซึ่งในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ผู้นำท้องถิ่น มีความต้องการรับรู้ข่าวสารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.20 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการรับรู้ข่าวสารการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางโทรศัพท์มีค่าเฉลี่ย 4.43

2. ผู้นำท้องถิ่น มีความต้องการจัดทำแผนและโครงการต่าง ๆ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.93 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความต้องการในการศึกษาปัญหาและสาเหตุของการเกิดปัญหาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 4.14

3. ผู้นำท้องถิ่น มีการความต้องการในการศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 4.05 เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดกิจกรรมการดำเนินงานนอกสถานที่เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนมีค่าเฉลี่ย 4.47

การเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน จำแนกได้ดังนี้

1. ผู้นำท้องถิ่น 2 กลุ่ม คือ ผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีการป้องกันป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.3 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.4 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ชุมชน ไม่แตกต่างกันออกไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผู้นำท้องถิ่นออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งผลการวิเคราะห์ ความต้องการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการด้านการรับรู้ข่าวสาร โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 ความต้องการทางด้านวิทยุ และข้อ 3 ความต้องการทางด้านหอกระจายข่าว ผู้นำทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการด้านการจัดทำแผนโครงการต่าง ๆ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 1 การศึกษาปัญหาและสาเหตุของการเกิดปัญหา ข้อ 6 การจัดทำป้ายคำขวัญเชิญชวนให้อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และข้อ 7 การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่น ผู้นำทั้ง 2 กลุ่ม มีความต้องการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผู้นำท้องถิ่น ทั้ง 2 กลุ่มมีความต้องการศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีบทบาทในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. ผู้นำท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีความต้องการในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

5. ผู้นำท้องถิ่นได้เสนอปัญหา และข้อเสนอแนะที่มีต่อบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ข้อ ดังนี้

1. ปัญหาและอุปสรรคใน 3 อันดับแรก ได้แก่ ขาดความร่วมมือและความจริงจังในการแก้จากหน่วยงานทางราชการ ขาดความร่วมมือที่ดีจากประชาชน และขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดีในชุมชน ตามลำดับ

2. ข้อเสนอแนะในการปัญหาและอุปสรรค 3 อันดับแรก ได้แก่ ควรมีผู้เชี่ยวชาญเข้ามามีส่วนร่วมในการในคำแนะนำการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน การเพิ่มสื่อที่ใช้ในการให้ความรู้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และจัดอบรมผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อมและการเกษตร ลำดับ

9. อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาการอภิปรายผลดังนี้

1. ศึกษาความคิดเห็นบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยรวม พบว่า ด้านการป้องกันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ด้านการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และด้านการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ เอดมันด์ เอส และ ลีเทย์ เจ (1973 : 30) ได้กล่าวว่าในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนั้น จะต้องเป็นกิจกรรมที่มนุษย์สามารถที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ

โดยการรักษาและปกป้องความสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและระบบนิเวศนั้น ดังนั้นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนของอำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ผู้นำควรมีความคิดที่จะนำประชาชนส่วนใหญ่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน

2. ศึกษาความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยรวม พบว่า การรับรู้ข่าวสารในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน การจัดทำแผนและโครงการต่างๆในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน และความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการศึกษาและหาความรู้เพิ่มเติมของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน มีความต้องการระดับที่มาก ซึ่งมีลักษณะสอดคล้องกับ อำนาจ ปรัตตจริยา (2540 : 113) ที่ได้ศึกษาบทบาทหน้าที่ของสภาตำบลต่อโครงสร้างภายในชุมชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลมหาโพธิ์ อำเภอศรีวิชัย จังหวัดนครปฐม ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมกรรมการสภาตำบลให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการศึกษาดูงานในพื้นที่จริงนั้นจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดี และสามารถมองเห็นภาพในการปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ของผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการเปรียบเทียบความต้องการของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ของผู้นำโดยโครงสร้างและผู้นำโดยธรรมชาติ ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

4. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีระดับความคิดเห็นและระดับความต้องการในบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ที่มีระดับการศึกษา และรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน ต่างกัน

มีระดับความคิดเห็นและระดับความต้องการในบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

10. แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา

จากผลการบทบาทของผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน อำเภอประจักษ์ศิลปาคม จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยจึงนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิบัติการหน้าที่ของผู้นำท้องถิ่น ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ควรจัดกิจกรรมการดูงานนอกสถานที่ และจัดอบรมโดยเชิญวิทยากรมาร่วมให้คำปรึกษาและแนะนำ ฝึกงานปฏิบัติการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มาจากพืชหรือสิ่งที่อยู่ตามท้องถิ่น ส่งเสริมการติดต่อประสานงานหน่วยงานรัฐเข้ามาเป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน

2. ยุทธศาสตร์การเผยแพร่ความรู้ข่าวสารในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ควรส่งเสริมความรู้ข่าวสารในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนทางโทรทัศน์ ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ทางวิทยุท้องถิ่น และส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มสมาชิกชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน โดยนายนักเรียน และนักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม

3. ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการจัดทำแผนและโครงการต่าง ๆ ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน ควรส่งเสริมผู้นำและประชาชนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในท้องถิ่น

11. ข้อเสนอแนะ

11.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานทางราชการควรให้การสนับสนุนทางด้านงบประมาณ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นของผู้นำท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเห็นประโยชน์และคุณค่าในการดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

2. ควรจัดผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน เข้าให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนที่ถูกต้อง

11.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ขยายการศึกษาในกลุ่มผู้นำท้องถิ่นในพื้นที่อำเภออื่น เพราะเป็นพื้นที่ที่น่าจะทำให้เห็นภาพรวมของบทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนของ

ระดับจังหวัด เพื่อใช้ในการกำหนดแนวทางการพัฒนา บทบาทผู้นำท้องถิ่นในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนระดับจังหวัด

12. ประกาศคุณูปการ

วิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลือจาก ผศ.ดร.ประยูร วงศ์จันทร์ตา คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่เสียสละให้ข้อคิดเห็น และคำแนะนำ ตลอดจนการแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถามและเอกสารอ้างอิงมาเสริมแนวทางการทำวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และนายพลวัตร พาพรมพิก ที่ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลและช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในทุกขั้นตอน

ขอขอบคุณบุคลากรสาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และสาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ให้คำแนะนำในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ขอขอบพระคุณนายประจักษ์ อุดชาชน นายเสถียร คำแสนโคตร และนายจิรศักดิ์ ยุทธกิจ โกลม ที่อนุญาตให้เก็บตัวอย่างในพื้นที่ อีกทั้งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยเพิ่มเติม

ประโยชน์และคุณค่าจากงานวิจัยนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา - มารดา ครู - อาจารย์ ที่มีส่วนให้ชีวิตและปัญญาแก่ผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ

บรรณานุกรม

ดำรงศักดิ์ จินดากุล. (2538). การพัฒนาเมืองและการขยายความเจริญสู่ชนบท ในสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยโลกสีเขียว จิตสำนึกใหม่ของมนุษยชาติ.

วิชาการ, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ศุภสกลาตพรวัว.

สิ่งแวดล้อมไทย, สถาบัน. (2538). การกระจายอำนาจการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ภูมิภาคประชาชนอยู่ที่ไหน. สมฤดี นิโครพัฒน์ยิ่งยง บรรณาธิการ. เอกสารประกอบการสัมมนาประจำปีเรื่อง สิ่งแวดล้อมไทย ใครจัดการรัฐ ธุรกิจ หรือประชาชน . กรุงเทพมหานคร : สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.

อนุกรรมการจัดทำคู่มือการจัดการทำแนวทางการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัด, คณะ. (2533). คู่มือการจัดการแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระดับจังหวัดและอำเภอ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรไทย.

ว ร ส ร ๓ ส ง อ ส า น

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อำนวย ปрутคจรียา. (2540). บทบาทหน้าที่ของสภาตำบลต่อโครงสร้างภายในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลมหาโพธิ์ อำเภอสรีวิชัย จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Edmuade, S. and Letey, J. (1973). Environmental administration. New York : McGraw-Hill.

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน Legal Problem Issues in Quality Standard of Fundamental Education

ดร.บัณฑิต ขวาทโยธา¹

ดร.เพ็ญ หลวงแก้ว²

บทคัดย่อ

การศึกษาปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ก) เพื่อศึกษาถึงแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมาย ข) เพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ค) เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศและ ง) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนามาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากลต่อไป ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของต่างประเทศและไทยนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบตลอดจนการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการศึกษา สังเคราะห์และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปและแนวทางแก้ไขปรับปรุงพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อไป

ผลการวิจัยพบว่าปัญหาหลายอย่างที่ทำให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยไม่ได้มาตรฐานตามที่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ คือ

1) ปัญหาความไม่เสมอภาคกันเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ซึ่งรัฐได้มีนโยบายเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ แต่รัฐยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ได้

* กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตประจำจังหวัดอุดรธานี

** ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัด สพฐ. กระทรวงศึกษาธิการ จ.อุดรธานี

2) ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาอยู่คือปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาและปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

3) ปัญหาโรงเรียนนิติบุคคล มีกฎหมายบัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล แต่ไม่ได้กำหนดขอบวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน

ผู้วิจัยเห็นว่า ควรปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยให้มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากลต่อไป

คำสำคัญ: ปัญหาข้อกฎหมาย, การรับรองคุณภาพ, การศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The research focus on legal issues in quality standard of fundamental education by achieving the following objectives:: a) to analyze concepts, theories and related laws in order to develop lawsb) to determine quality standard on fundamental education and relevant study c) to analyze legal measures related to the determination on quality standard of fundamental education in Thailand and other countries d) to propose recommendations which will improve the quality standard of fundamental education in Thailand in order to comply with international standard. The researcher undertook a comparison study analyzing theories and legal measures related to the administration of fundamental education from other countries and Thailand. Consequently, the researcher intent to conduct interviews by choosing a target population sample groups including competent scholars and other individuals who have been directly involved. At last, the researcher has applied a content analysis approach to analyze the data and conclude possible recommendations regarding the laws in order to determine quality standards of fundamental education.

This research study identifies several problems relating the determination of quality standard within fundamental education in Thailand, as following:

1) Educational inequality: Access to education for free. The government has initiated a policy that state that children have the right to study for 15 years without

tuition costs. This policy, however, has not been carried out up to today.

2) Size of schools: The problem with small schools is that there is a lack of teachers and staff and the annual budget provided to these schools for this particular purpose is insufficient.

3) Private schools: Schools having been registered as juristic persons, leading to clear regulations on the determination of quality standard of fundamental education but only within its jurisdiction.

The researcher is in the opinion that further research on concepts, theories, legal measures and relevant laws on the quality standard determination of fundamental education is highly necessary in order to seek for possible amendments that could benefit the fundamental education system in overall in Thailand and develop these legal measures to comply with the international standard.

Keywords: Legal Problem Issues, Quality Standard, Fundamental Education

1. บทนำ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และรวมถึงชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพด้วย ซึ่งกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ประกอบ **กฎกระทรวง ว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546** ข้อที่ 1-2 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ กำหนดการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาโดยให้ยึดหลักว่าต้องมีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับและกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

จากการศึกษาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังมีระเบียบ กฎหมายที่ยังไม่ส่งเสริม สนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดอย่างมี

ประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐานการศึกษา

ให้เป็นไปตามหลักสากลได้ และจะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาส่งผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไม่สามารถบริหารจัดการงานด้านต่างๆทั้ง 4 ด้านของโรงเรียนคือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ได้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ส่วนหนึ่งเกิดจาก ปัญหาข้อกฎหมายอยู่หลายประการ

สำหรับในประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีส่วนทำให้คุณภาพการศึกษาของนักเรียนและสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตกต่ำและไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะรับรองมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้ได้ ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1) ปัญหาความไม่เสมอภาคกันเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามบทบัญญัติใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 3 มาตรา 49 ได้บัญญัติไว้ว่า “บุคคล ย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย” และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 หมวด 2 มาตรา 10 ได้บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และหมวด 8 มาตรา 60 ได้บัญญัติไว้ว่า ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้กับการศึกษา ในฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ โดยจัดสรรเป็นเงินงบประมาณเพื่อการศึกษา แต่ข้อเท็จจริงแล้วรัฐยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ได้

ส่วนเกณฑ์ในการจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษานั้นได้จัดสรรตามจำนวนนักเรียน ณ 10 มิถุนายน

อัตรารายหัวปีงบประมาณและโครงการเรียนฟรี 15 ปีที่จัดสรรเงินอุดหนุนโครงการไม่ทั่วถึง ไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จึงทำให้มีผลกระทบต่อกิจกรรมการเรียนการสอน การบริหารด้านต่างๆของสถานศึกษาจนทำให้คุณภาพการศึกษาไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้สมควรที่จะนาระเบียบ กฎหมายมาพัฒนาเพื่อที่จะได้กำหนดคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานต่อไป

2) ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก

โรงเรียนขนาดเล็กหมายถึงโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คน ลงมา ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการประเมิน

คุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้เพราะว่าการขาดแคลนงบประมาณและครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับจัดสรรมาซึ่งพอจะแยกให้เห็นได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547

ระบุว่า ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีในหน่วยงานทางการศึกษาใด จำนวนเท่าใดและต้องใช้คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.)กำหนด และคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.)ได้กำหนดให้ใช้เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาที่ คณะกรรมการข้าราชการครู(ก.ค.)กำหนดไว้เดิมสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.) ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ศธ 1305/466 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 และสำหรับสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ 1305/467 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 จากการจัดสรรอัตรากำลังครูและบุคลากรทางการศึกษาตามเกณฑ์คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.)กำหนด จะเห็นได้ว่าจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษามีจำนวนน้อยมากซึ่งจำนวนนี้ได้รวมกับผู้อำนวยการโรงเรียนเข้าด้วยแล้ว ในขณะที่โรงเรียนเปิดทำการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รวมเป็น 8 ห้องเรียน

2.2 ปัญหาการขาดงบประมาณ

รัฐได้จัดสรรงบประมาณโดยจัดสรรตามจำนวนนักเรียน ณ 10 มิถุนายนเป็นอัตรารายหัวต่อปี การที่รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับโรงเรียนของรัฐโดยใช้หลักเกณฑ์ที่พิจารณาจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนรายหัวนักเรียนเพียงอย่างเดียวนั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อโรงเรียนขนาดเล็กเป็นอย่างมากเนื่องจากจำนวนนักเรียนมีน้อย งบประมาณที่ได้รับย่อมมีจำนวนน้อยตามไปด้วย

3) ปัญหาโรงเรียนนิติบุคคล

ตามที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มาตรา 35 กำหนดให้สถานศึกษาและส่วนราชการตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียน มีฐานะเป็นนิติบุคคล ส่วนวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลนั้น มีกฎหมายบัญญัติให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษามีฐานะเป็น

นิติบุคคล แต่ไม่ได้กำหนดขอบวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนจึงทำให้เกิดปัญหาต่อการบริหารโรงเรียนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นอย่างมากจนมีผลกระทบต่อมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษา

22 ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2559

พัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศ ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด

4. ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาตรฐานทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศ ความคิดเห็นของนักวิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของไทย รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้จากการสัมภาษณ์ในเชิงลึกจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในส่วนที่ดำเนินการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังมีระเบียบ กฎหมายที่ยังไม่ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่มาตรฐานการศึกษากำหนดอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การรับรองมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามหลักสากลได้ ซึ่งถ้าไม่มีการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ จะเกิดผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาเป็นอย่างมากส่งผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่สามารถบริหารจัดการงานด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้านของโรงเรียน คือ

งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคลากรและงานบริหารทั่วไปของโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้

ด้านคุณภาพการศึกษาของไทยนั้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดความหมายของมาตรฐานการศึกษาคือ ข้อกำหนด เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนและมาตรฐานที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาทุกแห่งเพื่อให้เป็นหลักการเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2554)

จากการประเมินโดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี 2540 พบว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศ ได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็มถึง 4 วิชา จากการสอบทั้งหมด 5 วิชา กล่าวคือ มีเพียงวิชาเดียวเท่านั้นที่นักเรียนสอบได้เกินร้อยละ 50 และในทำนองเดียวกัน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก็สอบได้คะแนนเกินร้อยละ 50 เพียงวิชาเดียว จากที่สอบทั้งหมด 8 วิชา การประเมินการศึกษาในระดับนานาชาติ

มีข้อมูลชี้ชัดว่าการศึกษไทยมีคุณภาพต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชียเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด ในศักยภาพการศึกษาไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ศึกษาผลการแข่งขันโอลิมปิก วิชาการ ซึ่งจัดโดย UNESCO ย้อนหลังไปเป็นเวลา 5 ปี (พ.ศ.2539-2543) ใน 5 วิชา ได้แก่ คณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ ชีววิทยา เคมี และคอมพิวเตอร์มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับประเทศต่างๆ ในเอเชีย ได้แก่ จีน เกาหลี เวียดนาม และสิงคโปร์ ผลการวิเคราะห์บ่งชี้อย่าง ชัดเจนว่า ศักยภาพทางการศึกษาของเด็กไทยด้อยกว่าทุกประเทศมาอย่างต่อเนื่อง

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย 11 ประเทศ พบว่า ประเทศไทยอยู่อันดับต่ำกว่า 7 ประเทศ ได้แก่ ฮองกง (1) สิงคโปร์ (3) ไต้หวัน (6) มาเลเซีย (16) จีน (19) เกาหลี (22) และ ญี่ปุ่น (26) แต่เหนือกว่า 3 ประเทศ ได้แก่ อินเดีย (32) อินโดนีเซีย (37) และฟิลิปปินส์ (41) ประเทศในภูมิภาคเอเชีย ที่มีอันดับดีขึ้นมาก ได้แก่ การ์ต้า (8 อันดับ) ในขณะที่ประเทศที่มีอันดับลดลงมาก ได้แก่ มาเลเซีย (6 อันดับ) หากเปรียบเทียบแนวโน้มสมรรถนะการแข่งขันของประเทศไทยกับประเทศอาเซียน 5 ประเทศที่ร่วมในการจัดอันดับของ IMD ช่วงปี พ.ศ. 2548 -2554 พบว่า ประเทศไทยมีสมรรถนะเหนือกว่าเพียง 2 ประเทศคือ อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ แต่สมรรถนะยังเป็นรองสิงคโปร์ และมาเลเซีย อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีแนวโน้มสมรรถนะที่ไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก กล่าวคือ อยู่ในอันดับ 26 – 27 ติดต่อกันในช่วง 4 ปีที่ผ่านมา แนวโน้มสมรรถนะในภาพรวมของประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียน พ.ศ. 2548 – 2554 เปรียบเทียบปัจจัยหลัก 4 กลุ่มหากเปรียบเทียบความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงอันดับพบว่าปี พ.ศ. 2554 กลุ่มประสิทธิภาพของภาคธุรกิจ (อันดับ 19) ดีขึ้น 1 อันดับ ส่วนอีก 3 กลุ่ม มีคุณภาพลดลง คือกลุ่มประสิทธิภาพของรัฐ (อันดับ 23) ลดลง 5 อันดับ รองลงมากลุ่มผลประกอบการของเศรษฐกิจ (อันดับ 10) ลดลง 4 อันดับ (IMD. World Competitiveness Yearbook 2011)

จากการประชุม World Economic Forum (WEF) 2012-2013 เปิดเผยผลการศึกษาไทยเทียบกับประเทศอาเซียน เรายังคงเป็นรองอีกหลายประเทศมาก เนื่องจากคุณภาพเรายังไม่ดีพอ เริ่มจากคุณภาพของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไทยอยู่ในอันดับ 6 โดยรองมาจาก สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเวียดนามกล่าวคือ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น อันดับ 1 คือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ อันดับ 2 มาเลเซีย อันดับ 3 บรูไน อันดับ 4 อินโดนีเซีย อันดับ 5 เวียดนาม อันดับ 6 ไทย อันดับ 7 ฟิลิปปินส์ และอันดับ 8 กัมพูชา ส่วนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษานั้นจัดอันดับได้ ดังนี้ คือ อันดับ 1 คือ สาธารณรัฐสิงคโปร์ อันดับ 2 มาเลเซีย อันดับ 3 บรูไน อันดับ 4 ฟิลิปปินส์ อันดับ 5 อินโดนีเซีย อันดับ 6 กัมพูชา อันดับ 7 เวียดนามและอันดับ 8 คือประเทศไทย จะเห็นได้ว่าคุณภาพการศึกษาของ ไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติแล้วยังอยู่ในอันดับที่ต่ำมากโดยเฉพาะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนด้วยกันแล้ว ประเทศไทยจัดว่าอยู่ในอันดับที่ต่ำมากที่สุด

ในส่วนมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยนั้น ยังมีมาตรฐานที่สถานศึกษาไม่สามารถยกระดับคุณภาพให้ผ่านตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานได้โดยดูจากผลการประเมินภายนอกของ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. และผลการทดสอบระดับชาติ เช่น คะแนนจากการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ซึ่งเป็นการทดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (สทศ.) เป็นต้น

นอกจากนี้ จากการศึกษาวิจัยมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในต่างประเทศ อาทิเช่น **สหราชอาณาจักร** เป็นประเทศที่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมากอีกประเทศหนึ่งทั้งนี้ก็เพราะว่า สหราชอาณาจักรถือได้ว่า การจัดการศึกษาในสหราชอาณาจักรเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า และยังมียุทธศาสตร์ที่รับผิดชอบในเรื่องคุณภาพโรงเรียน คือ สำนักงานมาตรฐานการศึกษา (Office for Standards in Education) เป็นองค์กรอิสระ มีหัวหน้าหน่วยงานเรียกว่าหัวหน้าผู้ตรวจการโรงเรียน ในสมเด็จพระราชินีแห่งอังกฤษ คอยควบคุมคุณภาพการศึกษาในเรื่องการจัดสรรงบประมาณนั้น มีหลักในการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาเป็น 3 สูตร คือ

- 1) Capitation Formula ยึดจำนวนนักเรียนเป็นฐานในการคำนวณ (Number of Student per Capital)
- 2) Pupil-driven Formula ยึดสัดส่วนครูต่อนักเรียน (Pupil-Teacher Ratio)
- 3) Curricula-led Formula ใช้หลักสูตรเป็นฐาน กล่าวคือ โรงเรียนแต่ละแห่งจะระบุหลักสูตรที่จัดให้กับนักเรียนซึ่งจะทำให้ทราบว่าต้องใช้ครูจำนวนเท่าใด และจะใช้ฐานข้อมูลดังกล่าวมาคำนวณงบประมาณ สูตรนี้จะเป็นประโยชน์ในการคำนวณงบประมาณเพื่อการจัดสรรให้กับโรงเรียนขนาดเล็ก

ดังนั้นเมื่อโรงเรียนได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ โรงเรียนก็จะสามารถบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ ในการบริหารโรงเรียนของอังกฤษอีกรูปแบบหนึ่ง คือ โรงเรียนในกำกับของรัฐซึ่งโรงเรียนในกำกับของรัฐในประเทศอังกฤษจะใช้ชื่อว่า Grant – maintained Schools โรงเรียนบริหารจัดการกิจการของตนเองโดยมีความเป็นอิสระ ได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาล (สมาน อัครภูมิ, 2543.)

ฝรั่งเศส ระบบการศึกษาอาจจะกล่าวได้ว่าเป็นระบบการศึกษาที่รัฐให้ฟรีทั้งหมดก็ได้ เพราะโดยคุณค่าของประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิในการศึกษาและหน้าที่ของรัฐที่จะต้องสนองตอบต่อความต้องการการศึกษาของประชาชนที่มาตั้งแต่การปฏิวัติใหญ่ ค.ศ. 1789 โรงเรียนเกือบทั้งหมดจึงเป็นของรัฐ โรงเรียนเอกชนก็มีบ้างแต่ส่วนใหญ่ทำสัญญากับรัฐ และรัฐเป็นผู้จ่ายเงินเดือนของครูในโรงเรียนเอกชนเหล่านี้ การศึกษาทั้งหมดจนถึงอุดมศึกษาเรียนฟรี สำหรับคนจนรัฐยังให้เงินเรียน อาจถือว่าจ้างให้เรียนก็ได้ เรียกว่ารัฐทุ่มเททุกอย่างสำหรับการศึกษาสำหรับคนฝรั่งเศส (ประเวศ วะสี, 2542:)

สาธารณรัฐสิงคโปร์ ทางรัฐบาลสิงคโปร์จะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก โดยให้การอุดหนุนด้านการศึกษาจนเสมือนกับเป็นการศึกษาแบบให้เปล่า โรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมล้วนเป็นโรงเรียนของรัฐบาลหรือกึ่งรัฐบาล สถานศึกษาของเอกชนในประเทศสิงคโปร์มีเฉพาะระดับอนุบาลและโรงเรียนนานาชาติเท่านั้น

การพัฒนาของสาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นไปตามหลักการที่ว่า “THINKING SCHOOL, LEARNING NATION” และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมบทบาทของครู โดยทุกโรงเรียนต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครูและนักเรียนต้องมั่นคงต่อการแสวงหาความคิดและสร้างนวัตกรรม ต้องปรับความรู้ของตนให้ใหม่อยู่เสมอ การสอนก็ต้องเป็นการทำอย่างมืออาชีพ ครูต้องสามารถทำให้แบบเรียนและอินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์กับนักเรียน ทำให้การเรียนรู้สอดคล้องกับเหตุการณ์และประเด็นต่างๆ ในสังคมปัจจุบัน

สิงคโปร์มีการจัดให้มีโรงเรียนในกำกับของรัฐเหมือนประเทศอื่นๆ เหมือนกันโรงเรียนในกำกับของรัฐ ในสิงคโปร์ ใช้ชื่อว่า “Independent Schools” เหตุผลของการจัดตั้งโรงเรียนแบบนี้คือเป็นการให้ทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับโรงเรียน โดยให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระ สามารถดำเนินการภายในโรงเรียนได้อย่างอิสระ ตั้งแต่การเลือกรับครู เลือกรับนักเรียน จัดทำหลักสูตร ดำเนินโครงการต่าง ๆ และปรับโครงสร้างการบริหารโรงเรียนใหม่ โดยให้เห็นว่า โรงเรียนมีการบริหารอิสระจะต้องรับผิดชอบในผลการดำเนินการด้วย (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง , 2554).

มาเลเซีย การศึกษาของมาเลเซียสรุปได้ว่า การศึกษาของมาเลเซียเน้น 3 Rs (ทักษะการอ่าน การเขียนและคิดคำนวณ) กิจกรรมในสถานศึกษาให้ความสำคัญด้านการสร้างความสามัคคีและการมีวินัยสร้างความเป็นชาตินิยม

ด้านการจัดการศึกษา การศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาประเทศมีการให้ความสำคัญด้านการศึกษาในการพัฒนาประเทศรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษาสูงถึงร้อยละ 6.9 ของ GNP และคิดเป็นร้อยละ 16.9 ของงบประมาณประจำของรัฐบาลการจัดการศึกษาโดยรวมในประเทศ

ในส่วนงบประมาณประจำของชาติประเทศมาเลเซียได้ทุ่มงบประมาณทางด้านการจัดการศึกษาของชาติมาก

เป็นอันดับหนึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณทางด้านอื่นๆ

การบริหารการศึกษาของชาติทั้งหมดอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวคือกระทรวงศึกษาธิการและจากการบริหารการศึกษาโดยกระทรวงศึกษาธิการเพียงกระทรวงเดียวทำให้มีความเป็นเอกภาพในการบริหารความรวดเร็วในการพัฒนาหรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว

การตรวจสอบคุณภาพการบริหารการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย ใช้ข้อสอบมาตรฐานและการตรวจสอบการบริหารโรงเรียนจากส่วนกลางส่งผล

ให้โรงเรียนแต่ละโรงเรียนแต่ละพื้นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการบริหารและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกันดังนั้นผลการวัดคุณภาพทางการศึกษาอยู่ในอันดับสูงมาตลอดโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน(Ministry of Education. Annual Report 1995 : Kuala Lumpur. 1996.)

วิสัยทัศน์ทางการศึกษาของมาเลเซีย คือ “มาเลเซียเป็นศูนย์กลางของความเป็นเลิศทางการศึกษา”

1. การศึกษาเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลและมีความมุ่งมั่นที่จะให้บริการการศึกษาที่ดีให้แก่ทุกคนที่จะได้รับโอกาสเรียนฟรี 11 ปี
2. การพัฒนาโรงเรียนให้เป็น “Smart Schools” เพื่อสร้างคนให้มีความคิดริเริ่มสามารถประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มมูลค่าการผลิต “Smart Schools”
3. แผนกลยุทธ์การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน เน้นการจัดทำสื่อในรูปแบบของการเชื่อมต่อเครือข่าย (Network - based) สนับสนุนครูผู้สอน (Teacher - based) และสนับสนุนหลักสูตร (Courseware - based) และการพัฒนาระบบการบริหารและระบบการประเมินผลพัฒนาระบบการบริหารทั้งทางด้านสำนักงานและทรัพยากรเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งระบบประเมินผลและการพัฒนาของเด็ก (Ministry of Information Affair of Malaysia. Belanjawan 1999 : Siri Ucapan Penting.Astila Sdn.Bhd., Kuala Lumpur. 1998.)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมายประกอบความคิดเห็นของนักวิชาการด้านการศึกษา รวมถึงผลการวิจัยที่ได้จากการสัมภาษณ์ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตั้งไว้ในงานวิจัย มาวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานไม่สามารถบริหารจัดการศึกษาชั้นพื้นฐานให้ได้คุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานกำหนด เพื่อที่จะนำไปพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้นตามที่มาตรฐานการศึกษาชั้นพื้นฐานกำหนดและดำเนินงานด้านการศึกษาชั้นพื้นฐานของไทยสู่สากล ต่อไป

5. สรุปและอภิปรายผล

จากการที่ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐาน มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานของไทยและต่างประเทศมาแล้วนั้น และเพื่อให้เกิดผลในการพัฒนากฎหมายเพื่อกำหนดมาตรฐานการรับรองคุณภาพ

1. ปัญหาความไม่เสมอภาคกันเกี่ยวกับสิทธิในการรับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

2. ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก

2.1 ปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา

ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่รุนแรงและเด่นชัดที่สุดคือปัญหาด้านบุคลากรเพราะตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 ระบุว่า ตำแหน่งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจะมีในหน่วยงานทางการศึกษาใด จำนวนเท่าใดและต้องใช้ คุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใด ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.)กำหนด และคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา(ก.ค.ศ.) ได้กำหนดให้ใช้เกณฑ์อัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาที่คณะกรรมการข้าราชการครู(ก.ค.) กำหนดไว้เดิมสำหรับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.) ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ 1305/466 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 และสำหรับสถานศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ตามหนังสือสำนักงาน ก.ค. ที่ ศธ 1305/467 ลงวันที่ 11 มิถุนายน 2545 ซึ่งตามหนังสือฉบับนี้จัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษามาให้โรงเรียนที่มีนักเรียน 101-120 คน จำนวน 7 คน นักเรียน 81-100 คน จำนวน 6 คน นักเรียน 61-80 คน จำนวน 5 คน นักเรียน 41-60 คน จำนวน 4 คน นักเรียน 21-40 คน จำนวน 3 คนและ นักเรียน 20 คน จำนวน 2 คน เท่านั้น

2.2 ปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ

การบริหารจัดการทุกงานต้องใช้งบประมาณมากเช่นเดียวกับโรงเรียนอื่น โรงเรียนขนาดเล็กต้องถูกจำกัดด้านงบประมาณเพราะเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนตามจำนวนนักเรียน โรงเรียนต้องแบกรับภาระในการหางบประมาณให้เพียงพอ ต่อการบริหารจัดการให้มีคุณภาพ สื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนก็ต้องใช้เหมือนกันกับ โรงเรียนอื่นๆ

3. ปัญหาโรงเรียนนิติบุคคล

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมโดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและเอกชน จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติเป็นกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษาอบรมให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว ซึ่งก็คือพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 39 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเหล่านั้นรวมถึงอำนาจในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดสรรอัตรากำลัง การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา สำหรับในกรณีของสถานศึกษานั้น

อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์เท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ โรงเรียนโดยทั่วไป ยังไม่สามารถดำเนินการในเรื่องที่กล่าวมาแล้วได้ ด้วยมีปัญหาหลายประการ อาทิความติดขัดในกฎระเบียบทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ ตัวอย่างเช่น ในเรื่องของการบริหารจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เนื่องจากติดขัดด้วยกฎระเบียบของกรมธนารักษ์ ในเรื่องของการบริหารจัดการเกี่ยวกับงบประมาณ เนื่องจากติดขัดด้วยกฎระเบียบของสำนักงานงบประมาณ ในเรื่องของการบริหารจัดการเกี่ยวกับบุคลากร เนื่องจากติดขัดด้วยกฎระเบียบของ ก.ค.ศ. เป็นต้น

ผู้วิจัยเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบกับการจัดการศึกษาของต่างประเทศในหลายประเทศ เช่น สิงคโปร์ อังกฤษ สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์และ ฮองกง แล้วจะเห็นได้ว่าโรงเรียนในกำกับของรัฐในต่างประเทศนั้นโรงเรียนมีความเป็นอิสระ สามารถดำเนินการภายในโรงเรียนได้อย่างอิสระโรงเรียนมีอำนาจในการตัดสินใจและมีความยืดหยุ่นในการใช้ทรัพยากรมากขึ้น สามารถบริหารจัดการด้านบุคลากร ด้านการเงิน และกำหนดหลักสูตรด้วยตัวเองซึ่งส่งผลให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น ส่วนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยนั้นไม่มีอิสระในการบริหารทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบ

ประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป เนื่องจากยังติดขัดอยู่กับกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ

จากมาตรฐานที่มีผลกระทบต่อการบริหารโรงเรียนนิติบุคคลดังกล่าวมานั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่าเมื่อทางโรงเรียนไม่มีอิสระในการบริหารงานด้านต่างๆของโรงเรียน กล่าวคือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป เนื่องจากยังติดขัดอยู่กับ กฎหมาย ระเบียบของทางราชการ ไม่มีอิสระในการบริหารงานแล้ว ผู้บริหารจึงไม่สามารถบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ดังนั้นสมควรที่จะนำเอาระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการและ ขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลในสังกัด เขตพื้นที่การศึกษาพุทธศักราช 2546 และระเบียบ กฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง มาปรับปรุงพัฒนาเพื่อที่จะสามารถกำหนดคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดไว้และได้รับการรับรองจากหน่วยงานประเมินคุณภาพการศึกษาและเท่าเทียมต่างประเทศหรือสากลได้ นอกจากนี้ ยังต้องผลักดันให้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ(ศธ.) ว่าด้วย การมอบอำนาจด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ การบริหารวิชาการ และการบริหารทั่วไปให้กับสถานศึกษา ตามที่มาตรา 39 แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ ศธ. บัญญัติไว้อีกด้วย

บรรณานุกรม

- ประเวศ วะสี.(2544).รายงานการปฏิรูปการศึกษาในฝรั่งเศส. กรุงเทพมหานคร: ที.พี.พรินท์.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และ อธิป จิตตฤกษ์ (ผู้แปล) Fogarty, R. & Pete, B. M. (ผู้แต่ง). (2554). ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษา เพื่อศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: open-worlds.
- สมาน อัครภูมิ.(2543). การบริหารและการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาในประเทศไทย สหรัฐอเมริกาและประเทศ อังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.(2554).แนวทางการดำเนินงานเรียนฟรีเรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ปีงบประมาณ . กรุงเทพฯ.
- _____. (2555). แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการบริหารงบประมาณ พ.ศ.2555. กรุงเทพฯ.
- Ministry of Information Affair of Malaysia.(1998). Ministry of Education. Annual Report : Kuala Lumpur.

กฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 และฉบับแก้ไข
เพิ่มเติม

**การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1**
**Data and Information Implementation of Basic Educational Schools
Under Office of Khonkaen Primary Education Service Area 1**

นางลลวาลย์ อรุณศิลป์
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก พระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร.
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบการระดับดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 106 คน ขนาดกลาง 52 คน ขนาดใหญ่ 22 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่า IOC ระหว่าง 0.67- 1.00 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test แบบ Independent samples) และทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. ผลการเปรียบเทียบระดับดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ใน 6 ด้าน จำแนกตามสถานภาพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. ผลการเปรียบเทียบระดับดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ใน 6 ด้าน จำแนกตามขนาด

สถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01เมื่อพิจารณารายคู่พบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กับกลางและเล็กแตกต่างกัน

คำสำคัญ: การดำเนินงาน, ระบบข้อมูล, สารสนเทศ, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Abstract

The objectives of this thematic paper were 1) to study the level of implementation of information and technology system in basic educational schools under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1 and 2) to compare the level of implementation of information and technology system in basic educational schools, classified by personnel status and school size. The samples used in this study were 180 persons which included 106 persons from small size schools, 52 from medium size schools, and 22 from large size schools. The instrument used in this study to collect data was questionnaire with IOC value within 0.67-1.00 and reliability value equal to 0.95. The collected data were analyzed using computer packaged program to find frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One way Anova).

The results of the study revealed that:

The level of implementation of information and technology system in basic educational schools under the Office of KhonKaen Primary Educational Service Area 1 was in moderate level, in overall.

While comparing the level of implementation of information and technology system in 6 aspects; classified by personnel status, aspects were statistically different at level of 0.01.

While comparing the level of implementation of information and technology system in 6 aspects; classified by sizes of schools, aspects were statistically different at level of 0.01. While considering in pair, large size schools with medium and small size of schools was different.

Keywords: Implementation, Data, Information, Basic Educational Schools.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทย ได้ประกาศใช้กรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารระยะ พ.ศ.2554 – 2563 ของประเทศไทย เรียกว่า ICT 2020 ในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รัฐบาลจึงได้กำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ.2554-2563 ของประเทศไทย (ICT2020) โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ 7 ด้าน คือ 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศและการสื่อสารแห่งอนาคต 2) ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนมนุษย์ ICT สำหรับปี 2020 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรม ICT 5) ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อการให้บริการของภาครัฐ (Public Service) 6) ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อความเท่าเทียมทางสังคม (Social Equality) และ 7) ยุทธศาสตร์ ICT เพื่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, 2554, หน้า 9)

งานข้อมูลและสารสนเทศเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง โดยการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศที่มีอยู่อย่างกระจัดกระจาย แล้วนำไปจัดการให้เป็นระบบสารสนเทศที่มีคุณภาพ เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาจะนำไปใช้ประกอบการบริหารและตัดสินใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การจัดระบบสารสนเทศจะต้องคำนึงถึงการนำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดการศึกษาในปัจจุบัน ระบบสารสนเทศในสถานศึกษาจึงเปรียบเสมือนเส้นเลือดที่สำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างยิ่ง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ฉะนั้น สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องมีการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาอยู่ตลอดเวลาโดยการรวบรวมข้อมูล จัดข้อมูลปรับเปลี่ยนข้อมูลให้เป็นปัจจุบันตลอดเวลาและคำนึงถึงการนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2544, หน้า 12) การดำเนินงานด้านระบบสารสนเทศของหน่วยงานทางการศึกษาไม่ได้มีการจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็นของข้อมูล ไม่มีการตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการเปรียบเทียบกับข้อมูลในอดีตไม่มีการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลการนำเสนอข้อมูลและสารสนเทศโดยใช้สไลด์และการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศโดยใช้วิธีทัศนส่วนในด้านบุคลากรยังขาดความรู้ความชำนาญบุคลากรมีจำกัดมีภาระหน้าที่งานมากและไม่มีผู้รับผิดชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการจัดระบบสารสนเทศทั้งด้านสภาพภูมิศาสตร์ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งมีความห่างไกลและมีจำนวนสถานศึกษาในความรับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 เป็นจำนวนมากขาดแคลนบุคลากรทำให้การจัดระบบสารสนเทศเกิดความล่าช้าความไม่สะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลการเรียกใช้ข้อมูลและระบบการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศยังไม่เป็นแนวทาง

เดียวกัน (อบรมพัฒนาบุคลากรด้านข้อมูลสารสนเทศ ณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2557)

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบงานด้านข้อมูลสารสนเทศ จึงสนใจที่จะศึกษาการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ให้ดำเนินต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ใน 6 ด้าน คือการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

2. เพื่อเปรียบเทียบการระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ใน 6 ด้าน นั้นจำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

3. สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 แตกต่างกัน

2. ขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 แตกต่างกัน

4. ขอบเขตของงานวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โดยใช้กระบวนการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ 6 ด้านคือการเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่างได้แก่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 จำนวน 180 คน

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษาได้แก่

1. ตัวแปรต้นได้แก่สถานภาพและขนาดของสถานศึกษา
 - 1.1 สถานภาพ ได้แก่
 - 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 2) ครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศ
 - 1.2 ขนาดของสถานศึกษาจำแนกเป็น 3 ประเภทคือ
 - 1) ขนาดเล็ก
 - 2) ขนาดกลาง
 - 3) ขนาดใหญ่
2. ตัวแปรตามได้แก่ระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 จำนวน 6 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ระบบสารสนเทศและแนวปฏิบัติในการจัดระบบสารสนเทศระดับโรงเรียน 2547 หน้า, 37) คือ
 1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล
 2. ด้านการตรวจสอบข้อมูล
 3. ด้านการประมวลผลข้อมูล
 4. ด้านการจัดเก็บข้อมูล
 5. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล
 6. ด้านการนำข้อมูลไปใช้

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาในการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษา
2. หน่วยงานอื่นให้มีการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศหมายถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดทำระบบสารสนเทศ 6 ด้านประกอบด้วย การเก็บรวบรวมข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล การประมวลผลข้อมูล การจัดคลังข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำข้อมูลไปใช้

การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานการจัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้าน คือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล หมายถึงวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งข้อมูลตามที่ต้องการแล้วนำมาวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้เครื่องมือที่จัดทำขึ้นอย่างหนึ่งหรือหลายๆอย่างประกอบกันเช่นการกำหนดแบบฟอร์มในการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล ต้องประกอบไปด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบและจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลบุคลากรให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูล หมายถึงการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ดีดำเนินการรวบรวมมาได้ให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเช่นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลความสมบูรณ์ของข้อมูลความชัดเจนของข้อมูลและความเป็นปัจจุบันของข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูลต้องประกอบด้วย การตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูล การวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความเป็นไปได้ของข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของแบบฟอร์มที่ใช้เก็บข้อมูลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลการตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลเก่าและใหม่การตรวจสอบวิธีดำเนินการตรวจสอบข้อมูลผู้ตรวจสอบข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล หมายถึงการนำข้อมูลมาจัดกลุ่มให้ตรงตามความต้องการให้เป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นภาพรวมที่ต้องการและนำข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กันมาจัดกระทำให้เป็นสารสนเทศที่มีความหมายนำไปใช้ประโยชน์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ใช้เช่นการเลือกเครื่องมือที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูลบุคลากรที่รับผิดชอบในการประมวลผลข้อมูลการกำหนดระยะเวลาในการประมวลผลข้อมูลการมอบหมายผู้รับผิดชอบที่มีความเข้าใจทางด้านคณิตศาสตร์ สถิติหรือรับผิดชอบข้อมูลของโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินงานมีการกำหนดขอบเขตและการประมวลผลข้อมูลต้องประกอบด้วย การวางแผนในการประมวลผลข้อมูล การจำแนก แยกประเภท ข้อมูลทำการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบความถูกต้องของสถิติที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล ผู้ประมวลผลข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูล การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการประมวลผล

การจัดเก็บข้อมูล หมายถึงการนำข้อมูลและสารสนเทศมาจัดเก็บให้เป็นระเบียบและเป็นสัดส่วนสะดวกต่อการนำมาใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการเช่นการจำแนกหมวดหมู่เพื่อการจัดเก็บข้อมูลและสารสนเทศบุคลากรที่รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลอุปกรณ์และสถานที่ในการจัดเก็บข้อมูลและ

ในการจัดเก็บข้อมูล ประกอบด้วย การวางแผนจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบการจัดทำระบบแฟ้มข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลตามขอบข่ายของงานบริหาร 4 ด้านการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันจัดเก็บข้อมูลได้อย่างปลอดภัยความเพียงพอของเครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผู้จัดเก็บข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลการจัดระบบค้นหาหลังจากการเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึงการจำแนกเปรียบเทียบ คิดคำนวณข้อมูลอย่างถูกต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์และการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การวางแผนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศการจำแนกและสรุปข้อมูลสารสนเทศการลำดับความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศจากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดหมวดหมู่ตามสภาพของปัญหาผู้วิเคราะห์ข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลการกำหนดแผนเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำข้อมูลไปใช้ หมายถึงการกำหนดรูปแบบของการนำเสนอข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วไปใช้ประกอบการตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ประกอบด้วย การวางแผนในการนำเสนอข้อมูลการกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลการกำหนดรูปแบบในการนำเสนอ เช่น บทความ ตารางแผนสถิติวารสาร การกำหนดรูปแบบวิธีการรายงานผลข้อมูล การเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนนำเสนอข้อมูล ความชัดเจนของข้อมูลที่ใช้ในการนำเสนอ การนำข้อมูลไปใช้อย่างต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลมีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลการใช้ข้อมูลสารสนเทศ

ปัญหาการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นซึ่งไม่เป็นไปตามความต้องการหรือปฏิบัติงานแล้วไม่ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่างๆที่เกิดขึ้นจากการจัดระบบสารสนเทศโดยพิจารณาจากข้อมูลที่ขาดความชัดเจนถูกต้องครบถ้วนทันสมัยและไม่ตรงกับความต้องการในการจัดระบบสารสนเทศใน 6 ด้านคือการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลการประมวลผลข้อมูลการจัดเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ซึ่งส่งผลให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในด้านต่าง ๆ ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ และไม่มีประสิทธิภาพ

สถานภาพ หมายถึง ตำแหน่งของบุคคลในสังคมที่ได้จากการเป็นสมาชิก ของสังคม สถานภาพจะกำหนดสิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่มีต่อผู้อื่น ประกอบไปด้วย

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึงหัวหน้าสถานศึกษาที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1

ครูผู้รับผิดชอบงานข้อมูลสารสนเทศ หมายถึงผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ปฏิบัติหน้าที่ในการจัดทำงานข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1

ขนาดสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ที่มีจำนวนนักเรียนแตกต่างกันตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536 หน้า, 38) กำหนดไว้ คือ

ขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

ขนาดกลางมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

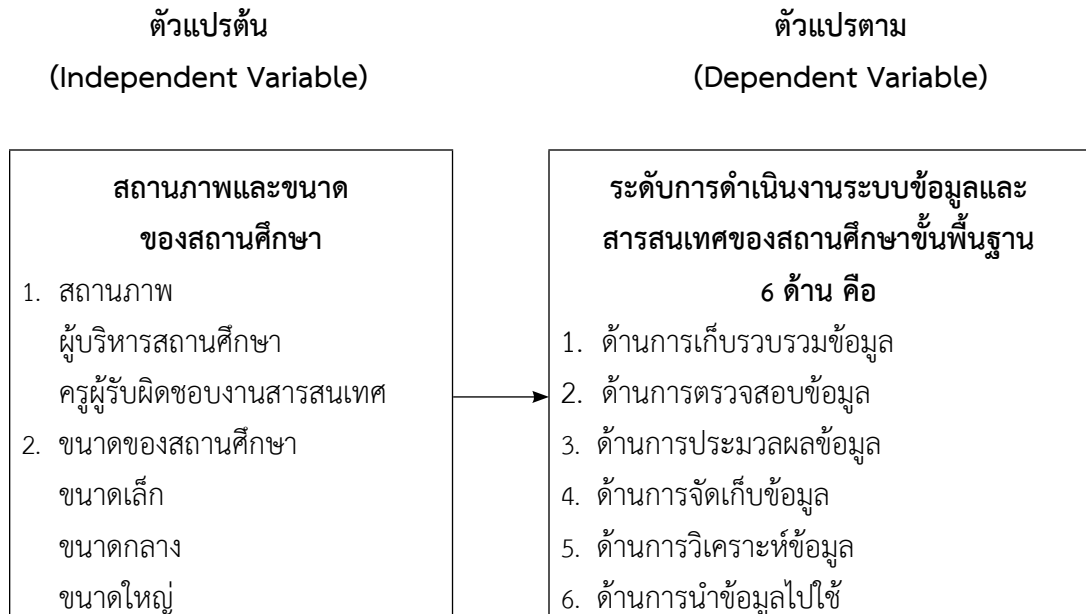
ขนาดใหญ่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน หมายถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ซึ่งมีทั้งเปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษาหมายถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2539, 10-14)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

8. วิธีการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบและระเบียบ ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จัดเตรียมโครงการวิจัย เป็นการศึกษาปัญหา นิยามปัญหา ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ และสร้างเครื่องมือ พร้อมทั้งทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือ ทดสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องของเครื่องมือ แล้วนำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้องทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและแปลผล การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ผู้วิจัยรวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง และขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิจัยซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 จำนวน 180 คน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก 106 คน ขนาดกลาง 52 คน ขนาดใหญ่ 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของสถานศึกษามีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศ
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด จากตำราของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 72)
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) ของคำถามแต่ละข้อโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of consistency) ค่าที่กำหนดคือตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00
5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาเสนอแนะอีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มเป้าหมายที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 15 คน ครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศจำนวน 15 คน
7. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ 0.95 โดยเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นที่เหมาะสมควรอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 145)
8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสานจังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเสนอต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 พร้อมกับแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มเป้าหมายที่ตอบแบบสอบถามโดยหาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (บุญชมศรี สะอาด, 2553, หน้า 121)
3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่อระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โดยใช้ค่าที (t – test แบบ Independent samples)
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นระดับการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) จำแนกตามสภาพที่ศึกษามีขนาดต่างกัน โดยใช้ค่า F

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้สำหรับการทำวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่

1. สถิติการบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป
2. สถิติอนุมานหรืออ้างอิง (Inferential Statistics) ได้แก่ การทดสอบค่าที (t – test) และการทดสอบค่าเอฟ (F – test) การทดสอบความแปรปรวนชนิดทางเดียว (One-Way ANOVA) เมื่อพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการ

ของเซฟเฟ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, หน้า 133-143)

9. สรุปผลการวิจัย

1. ระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน
3. เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กับขนาดกลางและขนาดเล็กต่างกัน

10. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ อภิปรายผลจากการศึกษาตามกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะว่าบุคลากรมีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างสม่ำเสมอประกอบกับมีการกำหนดวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวางแผนการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดรายละเอียดของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบและจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการกำหนดผู้รับผิดชอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยตรงผู้เก็บรวบรวมข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของข้อมูลบุคลากรให้ความสำคัญร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลสอดคล้องผลกับผลการศึกษาของ ปรีชาติ ฤชากุล (2553) ที่ทำงานวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับมาก

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างร่วมกันจัดทำด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปริชาติ ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรและความพร้อมด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก ดังนั้นจึงมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับประภาพรณ จันโอทาน (2547) ทำงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่าง

2. การตรวจสอบข้อมูล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นสามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรมีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอย่างสม่ำเสมอประกอบกับการกำหนดวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบความเป็นปัจจุบันของข้อมูลการวางแผนในการตรวจสอบข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน และความเป็นไปได้ของข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของแบบฟอร์มที่ใช้เก็บข้อมูลการตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลการตรวจสอบความสอดคล้องกันระหว่างข้อมูลเก่าและใหม่ การตรวจสอบวิธีดำเนินการตรวจสอบข้อมูลผู้ตรวจสอบข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการตรวจสอบข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประภาพรณ จันโอทาน (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา

จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตรวจสอบข้อมูล อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับประสงค์ ชื้อประเสริฐ (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพ ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างไม่ร่วมกันจัดทำด้านการตรวจสอบข้อมูลจึงมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชาติ ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ผลการวิจัยด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการตรวจสอบข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรและความพร้อมด้านการตรวจสอบข้อมูลมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กดังนั้นจึงมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการตรวจสอบข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สอดคล้องกับ ประภาพรณ จันโอทาน (2547) ทำงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่าง

3. ด้านการประมวลผลข้อมูล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรไม่มีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการประมวลผลข้อมูลอย่างสม่ำเสมอประกอบกับไม่มีการวางแผนในการประมวลผลข้อมูลการจำแนก แยกประเภท ข้อมูลการจัดเรียงลำดับข้อมูลหลังจากจำแนก แยก ประเภทข้อมูล ทำการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ การตรวจสอบความถูกต้องของสถิติที่ใช้ในการประมวลผลข้อมูล

ผู้ประมวลผลข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการประมวลผลข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลสอดคล้องประสงค์ ชื้อประเสริฐ (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาพบว่าด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับปานและยังสอดคล้องกับจันทร์ฉาย ไชยจันทร์ (2549) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพ ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาพสนธิ์ผลการวิจัยพบว่า ด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างร่วมกันจัดทำด้านการประมวลผลข้อมูลจึงมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชาติ ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการประมวลผลข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรและความพร้อมด้านการตรวจสอบข้อมูลมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กดังนั้นจึงมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการประมวลผลข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชาติ ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่างกันสอดคล้องสมศักดิ์ สมบัติอักษร (2549) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผลการวิจัยด้านการประมวลผลข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่างกัน

4. ด้านการจัดเก็บข้อมูล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการจัดเก็บข้อมูลพบว่า การดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรมีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการจัดเก็บข้อมูลอย่างสม่ำเสมอแต่ก็มีส่วนที่ปฏิบัติไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ได้เช่นการจัดทำระบบแฟ้มข้อมูลมีการจำแนกประเภทข้อมูลเป็นหมวดหมู่ของการใช้การจัดเก็บข้อมูลตามขอบข่ายของงานบริหาร 4 ด้านการจัดกระทำข้อมูลให้เป็นปัจจุบันจัดเก็บข้อมูลได้อย่างปลอดภัย ความเพียงพอของเครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลผู้จัดเก็บข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลการจัดระบบค้นหาหลังจากการเก็บข้อมูล ซึ่งซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมศักดิ์ สมบัติอักษร (2549) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยด้านการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างไม่ร่วมกันจัดทำด้านการจัดเก็บข้อมูล จึงมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาดิ ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต3 ผลการวิจัยด้านการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดเก็บข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรและความพร้อมด้านการเก็บรวบรวมข้อมูลมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กดังนั้นจึงมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการจัดเก็บข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) สอดคล้องกับ ประภาพรรณ จันโอทาน (2547) ทำงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยด้านการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่าง

5. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นสามารถอธิบายได้ว่าบุคลากรมีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอแต่ก็มีบางส่วนที่ปฏิบัติไม่ได้ตามแผนที่วางไว้ได้เช่น การวางแผนดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศการจำแนกและสรุปข้อมูลสารสนเทศการกำหนดวิธีการกำกับงานตามขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการลำดับความสำคัญของข้อมูลสารสนเทศจากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดหมวดหมู่ตามสภาพของปัญหาผู้วิเคราะห์ข้อมูลมีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์ข้อมูลการกำหนดแผนเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสมศักดิ์ สมบัติอักษร (2549) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผลการวิจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างร่วมกันจัดทำด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีระดับความคิดเห็นไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชาดี ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ผลการวิจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่มีจำนวนบุคลากรและความพร้อมด้านการวิเคราะห์ข้อมูลมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กดังนั้นจึงมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการวิเคราะห์ข้อมูลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสมศักดิ์ สมบัติอักษร (2549) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่างกันและสอดคล้องกับผลการศึกษาของเพลินพิศ หยาตผกา (2548) ทำงานวิจัยเรื่องการจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผลการวิจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับแตกต่างกัน

6. ด้านการนำข้อมูลไปใช้

จากผลการวิจัยการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า การดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ปีการศึกษา 2557 อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนั้นอาจจะเป็นเพราะว่าบุคลากรมาไม่มีการประชุมชี้แจงขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เช่น การวางแผนในการนำเสนอข้อมูลการกำหนดระยะเวลาในการนำเสนอข้อมูลการกำหนดรูปแบบในการนำเสนอ เช่น บทความ ตารางแผนสถิติ วารสารการกำหนดรูปแบบวิธีการรายงานผลข้อมูลการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ก่อนนำเสนอข้อมูลความชัดเจนของข้อมูลที่ใช้ในการนำเสนอการนำข้อมูลไปใช้อย่างต่อเนื่องการกำหนดผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลผู้รับผิดชอบในการนำเสนอข้อมูลมีความรู้ ความสามารถในการประเมินผลการใช้ข้อมูลสารสนเทศ สอดคล้องกับประสงค์ ชื้อประเสริฐ (2547) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการศึกษาค้นคว้าด้านการตรวจสอบข้อมูลอยู่ในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศต่างไม่ร่วมกันจัดทำด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจึงมีระดับความคิดเห็นแตกต่างกันซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปรีชาดี ฤชากุล (2553) ทำงานวิจัยเรื่องการบริหารงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานองคาย เขต 3 ผลการวิจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับไม่แตกต่าง

การเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาผลการวิจัยพบว่าบุคลากรที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาที่ต่างกันมีระดับการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการนำข้อมูลไปใช้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของท่านใดเลยทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าโรงเรียนทุกขนาดนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

ทางการศึกษาเหมือนกันหมดตามสภาพการในปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาที่ได้สรุปและอภิปรายมานั้น ผู้ศึกษามีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารควรมีการนิเทศและให้ความช่วยเหลือบุคลากรในการดำเนินงานด้านสารสนเทศอย่างต่อเนื่องมีการอบรมประชุมสัมมนาเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำงบประมาณสนับสนุนจ้างบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญหรือแต่งตั้งผู้รับผิดชอบทำหน้าที่โดยเฉพาะ
2. ด้านการตรวจสอบข้อมูล ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการตรวจสอบข้อมูลอย่างเป็นระบบระเบียบมีการประสานงานในการตรวจสอบข้อมูลและมีบุคลากรในการตรวจสอบข้อมูลเพิ่มมากขึ้น
3. ด้านการประมวลผลข้อมูล ให้มีบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการประมวลผลข้อมูลจัดให้โปรแกรมในการประมวลผลข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจัดอบรมพัฒนาบุคลากร และทางงบประมาณสนับสนุน จัดหาเครื่องมืออุปกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ
4. ด้านการจัดเก็บข้อมูล จัดให้มีห้องสารสนเทศมีวัสดุครุภัณฑ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่งตั้งผู้รับผิดชอบโดยตรงจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบมีระบบค้นหาข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ
5. ด้านวิเคราะห์ข้อมูล ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลควรมีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพจัดให้มีเจ้าหน้าที่บุคลากรหรือจัดตั้งคณะทำงานในการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะด้านอย่างชัดเจนและมีการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ
6. ด้านการนำข้อมูลไปใช้ ควรนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายใช้สารสนเทศให้เกิดประโยชน์มากที่สุดอบรมให้ความรู้เรื่องการนำคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการนำเสนอข้อมูลและมีการประเมินผลการใช้สารสนเทศนำเสนอสารสนเทศที่เป็นปัจจุบัน

12. ประกาศคุณูปการ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน ขอขอบพระคุณพระครูสุธีจริยวัฒน์, ดร. และ ดร. พรสมบัติ ศรีไสย ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางในกระบวนการศึกษาวิจัย ตลอดจนการตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ คุณดูแลและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง นับว่าเป็นความเมตตาอย่างสูงยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายประมูล พรหมภรณ์ และนายทองมี หาญเดชะคณะผู้เชี่ยวชาญที่ได้กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบความถูกต้อง และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามจนเป็นเครื่องมือมาตรฐาน สามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกประการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับการสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจจากคุณพ่อทองมี หาญเดชะ คุณแม่สมพจ หาญเดชะและนายณัฐพงษ์ อุระศิลป์ ตลอดจนญาติพี่น้องและเพื่อนๆ ทุกคน ผู้วิจัยขอขอบคุณและขอขอบใจในความหวังดีและความห่วงใยเป็นที่สุด

บรรณานุกรม

- จิตติมา เทียมบุญประเสริฐ. (2542). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วี.จี.พรินต์ติ้ง.
- ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ. (2548). การดำเนินงานสารสนเทศเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 7 แก้ไขเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุริยวิทยาสาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศสื่อการสอนในศูนย์วิชาการ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). รายงานการศึกษาระบบการจัดเก็บข้อมูลทางการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กลิ่นร่ำ เจริญธนะ. (2550). “การศึกษาการจัดระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- จินตาวรรณ คะสีทอง. (2549). “การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2”. วิทยานิพนธ์ครุศา
- นันทนา บริรักษ์. (2550). “การดำเนินงานระบบสารสนเทศของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพทางการศึกษามอแก้ว จังหวัดเชียงใหม่”. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปรีชาธิ ฤชากุล. (2553). “การดำเนินงานระบบข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยอีสาน

ประภาพรณ จันโอทาน. (2547). “สภาพและปัญหาการดำเนินงานการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม”. การค้นคว้าแบบอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

เพลินพิศ หยาตผกา. (2548). “การจัดการระบบสารสนเทศของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

สมศักดิ์ สมบัติอักษร.(2549). “การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3”. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา
ในพุทธปรัชญาเถรวาท
An Analytical Study of The Ways To Develop Students By Applying
The Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy

นางสาวพชรนันท์ นฤภัย
ดร.ภัทรชัย อุทาพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษา
พระมหาสุรภูมิ จันทมโม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
หลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง วิธีการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนโดยทั่วไป 2. เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท 3. เพื่อวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก โดยการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิและเอกสารทุติยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนโดยทั่วไปเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุมีผลมุ่งให้เด็กได้คิดเป็น ทำเป็น และรู้จักการแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยโรงเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เป็นผู้ให้การส่งเสริมสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมและเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน พร้อมกับส่งเสริมพัฒนาการทางกาย จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพอนามัยที่ดี และเจริญเติบโตสมวัย มีการดูแลเอาใจใส่เด็ก ส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ให้เด็กมีสุขภาพจิตดีมีอารมณ์สดชื่นแจ่มใสส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับครู เพื่อน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางสติปัญญาได้อย่างดีที่สุดในชีวิตได้เกิดการเรียนรู้สะสมประสบการณ์เพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) หลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทเป็นการปลูกฝังอบรมขัดเกลาในเรื่องของศีล สมาธิ ปัญญาไตรสิกขาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อฝึกอบรมกาย วาจา จิตใจและปัญญาปิดกั้นโอกาส

ในการทำความชั่ว และส่งเสริมโอกาสในการทำความดีเป็นสิ่งที่ใช้จัดวางระเบียบสังคมให้เหมาะสม เกื้อกูลสำหรับการดำรงอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขทำจิตของคนให้สงบ ให้มีจิตยึดมั่นและมั่นคงใน คุณธรรม เร้าใจให้ฝึกฝน และมีวิริยะอุตสาหะ ในการสร้างความดีงามให้มีความรู้ความชัดเจนในเหตุ และผลโดยการใช้ปัญญาในการกำหนดและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

3) วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทการพัฒนา นักเรียนด้วยหลักไตรสิกขา เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับการฝึกฝนอบรมพัฒนาตน จนถึงขั้นปัญญา มุ่งเน้นการพัฒนาสติปัญญาให้รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ศึกษา หลักธรรมขั้นสูงในพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและสติปัญญาให้เป็นคน เก่ง ดี มีสุขตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์

คำสำคัญ: การพัฒนานักเรียน, ไตรสิกขา, พุทธปรัชญาเถรวาท.

Abstract

The objectives of this thesis entitled “Developing students using the Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy : An Analytical Study” were as follows: 1) to study concept and theory about developing students, 2) to study the Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy, and 3) to analyze developing students using the Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy. This study was a Qualitative Research emphasizing on Documentary Research. The data were collected from primary and secondary sources.

The results of the study found that:

1. Concepts and theories about ways to develop students, in general, are to develop the students to know thinking analytically and with be reasonable. Encourage students to be able to think, do, and know how to solve the problems by themselves. It opens the opportunity for students in showing their roles and learns different things. Here, schools and related sectors in education management should support environment in schools to be appropriate and conducive to teaching and learning along with physical development. Schools have to arrange activities for students to have good health and growth as suitable to their age. Children should get emotional development for good mental health, refreshing mood. In social

development, children are able to adapt themselves to their teachers, friends, and environment of schools. In additions, intellectual development, children will develop intellectually. Children will learn and gain experiences to be used on a daily basis.

2. The Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy is to cultivate, refine about precepts, meditation, and wisdom. The Threefold Training is the practice to train body, speech, mind, and wisdom and refraining chances in doing bad deeds and promote the opportunities in doing good deeds. It helps in placement of orders in society and support for living together peacefully. It helps to have calm mind, adherence to virtue and with Viriya and Utasaha in creating goodness. It gives a clear knowledge about cause and consequence by applying intelligence to determine and solve different problems.

3. The ways to develop students using the Threefold Training in Theravada Buddhist Philosophy were as follows: it helps students to practice self-development training including wisdom. It emphasizes intellectual development with rational thinking. It encourage students to study advance principle of Buddhism to develop physical, mental, intellectual, social, as well as the desired characteristics.

Keywords : Developing students, Threefold Training, Theravada Buddhist Philosophy.

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาการศึกษาสติปัญญาการเรียนรู้และพฤติกรรมของเยาวชนที่พึงปรารถนาเป็นสิ่งสำคัญต่อสังคมในปัจจุบันเพื่อให้เยาวชนได้เติบโตขึ้นเป็นเยาวชนที่ดีมีคุณภาพ สามารถนำพาตัวเองครอบครัว สังคมและประเทศชาติไปสู่เป้าหมายที่ดีอย่างเป็นปกติสุขการที่จะพัฒนาและอบรมเยาวชนให้ประสบผลสำเร็จพระพุทธศาสนามีบทบาทและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาขัดเกลาให้เยาวชนเป็นคนดีมีสติปัญญา เป็นคนเก่งพระพุทธศาสนาพัฒนามนุษย์และสังคมอย่างสัมพันธ์ควบคู่กันไปและเป็นปัจจัยต่อกันโดยคำนึงถึงธรรมชาติแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยในการดำเนินชีวิตของเยาวชนในแต่ละวัยการฝึกหัดอบรมด้วยหลักธรรมอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องและสม่ำเสมอจนสามารถยกระดับจิตใจขั้นสูงเหนือกิเลสตัณหาได้จึงจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์จะเห็นได้ว่าหลักพระพุทธศาสนาจะเน้นถึงการยอมรับศักยภาพของมนุษย์ให้ถึงความสำคัญในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ดี

พระพุทธศาสนาให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยเน้นที่การกระทำเพื่อให้เยาวชนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาหากเยาวชนมีการกระทำทางกายวาจาและจิตใจที่ดีชีวิตย่อมเป็นผู้ประเสริฐได้เยาวชนเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถาบันต่างๆในสังคมในฐานะเป็นสมาชิกและเมื่อเติบโตขึ้นก็มีบทบาทและความสำคัญต่อสังคมมากขึ้นดังนั้นการที่เยาวชนจะประสบความสำเร็จในด้านต่างๆเป็นเยาวชนที่ดีเป็นคนเก่งจะต้องฝึกฝนพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลที่จะเจริญก้าวหน้าตั้งอยู่ในความขยันหมั่นเพียรมีความระมัดระวังด้วยสติ ใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาด้วยหลักของเหตุและผลทำงานต่าง ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ใช้ชีวิตอยู่โดยธรรมมีคุณธรรมประจำตนและไม่ประมาทในกิจทั้งปวงในการงานทุกอย่าง

จะเห็นได้ว่าหลักพระพุทธศาสนาจะเน้น การพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ดีดังนั้นจึงมีการนำหลักไตรสิกขา มาเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาชีวิตมนุษย์หลักไตรสิกขาได้ถูกนำมาใช้พัฒนามนุษย์ ในด้านพฤติกรรม (ศีล) ด้านจิตใจ (สมาธิ) และด้านปัญญา (ปัญญา) โดยหลักการดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนาให้เยาวชนเป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพซึ่งจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาไปพร้อมๆกันทั้งสามด้านเพื่อให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาโดยสถาบันทางสังคมต่างๆเช่นสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาสถาบันพุทธศาสนาชุมชนเป็นต้นเป็นผู้ที่มีบทบาทในการขัดเกลาอบรมสั่งสอนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทำให้เยาวชนเป็นคนดีและคนเก่งช่วยเหลือตนเองและสังคมได้ทำให้เกิดการพัฒนาที่ดีทั้งตนเองและสังคม ดังนั้นเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเยาวชน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นว่าถ้านักเรียนหรือเยาวชนมีความเข้าใจหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยเฉพาะหลักไตรสิกขาได้ชัดเจนและนำไปประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ปัญหาต่างๆลดน้อยลงและทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุขผู้วิจัยจึงศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทเพื่อสามารถเข้าใจพฤติกรรมของนักเรียนหรือเยาวชนที่ก่อให้เกิดปัญหาเพื่อจะได้นำหลักไตรสิกขา มาใช้กับนักเรียนและเยาวชนเหล่านี้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์และเพื่อให้ผู้บริหารการศึกษาครูผู้สอนผู้ปกครองนักเรียนผู้นำชุมชนใช้เป็นทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหานักเรียนและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้สามารถใช้เป็นแนวทางฝึกอบรม พัฒนาให้นักเรียนและเยาวชนเกิดการเรียนรู้นำไปปฏิบัติปรับใช้กับชีวิตประจำวัน ทำให้นักเรียนและเยาวชนเติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพนำพาครอบครัว สังคม และประเทศชาติไปสู่ความเจริญก้าวหน้า มีการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมสงบสุข

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนโดยทั่วไป
2. เพื่อศึกษาหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท

3. เพื่อวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนโดยทั่วไปที่ปรากฏอยู่ในเอกสาร หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
2. ศึกษาหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทที่ปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎก เอกสาร หนังสือ สื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ
3. ศึกษาวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท สุดท้ายก็จะนำเสนอการวิเคราะห์แนวทางในการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทและการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา

4. นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนา หมายถึง การทำให้เจริญ ในที่นี้คือการทำให้เจริญด้วยศีลธรรมและจริยธรรมตามหลักไตรสิกขา เกิดจากการกระทำ การฝึกฝน การบำเพ็ญ การอบรม การประพฤติหรือการปฏิบัติ เพื่อให้ผลที่คาดหวังหรือที่มุ่งหมายนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเพื่อให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ไตรสิกขา หมายถึง หลักคำสอนในพุทธศาสนาประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญาเป็นการฝึกอบรมกาย วาจา ใจให้มีระเบียบวินัยดำรงอยู่ในภาวะปกติ

พุทธปรัชญาเถรวาท หมายถึง หลักคำสอนเกี่ยวกับความจริง (สัจธรรม) และหลักปฏิบัติ (จริยธรรม) บางประการของพระพุทธศาสนาที่นำมาศึกษาวิเคราะห์ด้วยการใช้เหตุผลตามวิธีการของปรัชญา

การพัฒนานักเรียนตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท หมายถึง กระบวนการที่ส่งผลให้เยาวชนมีคุณลักษณะต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมที่พึงปรารถนาตามแนวพุทธของเยาวชน

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

จากการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทแล้วประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยมีดังนี้

1. ทำให้ทราบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนโดยทั่วไป
2. ทำให้ทราบหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท
3. ทำให้ทราบการวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญา

เถรวาท

4. ทำให้ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่องวิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทได้ใช้เป็นฐานข้อมูลในการค้นคว้าทำให้เกิดเอกสารหรือตำรา เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

6. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลัก เพื่อศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 สืบหาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ คัมภีร์พระไตรปิฎก พร้อมคัมภีร์อื่น ๆ ทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

1.2 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) คือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ งานเขียนที่เกี่ยวข้องทั่วไป แหล่งข้อมูลที่สำคัญ คือ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ห้องสมุดคณะศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย, ห้องสมุดมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีและข้อมูลจากฝ่ายนโยบายและแผนโรงเรียนเซนต์เมรี่

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 นำข้อมูลที่ได้มาจากข้อที่ 1 มาทำการแยกแยะ จัดประเภท ตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2.2 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2.1 ด้วยการวิเคราะห์ อธิบายความและตีความให้ความหมายตามความเหมาะสมกับเนื้อหาที่วิจัย

2.3 ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2.2 นำไปเขียนลงในบทต่าง ๆ ตามความสอดคล้องและเหมาะสมแก่เนื้อหาของการวิจัย

2.4 วิเคราะห์วิจารณ์ พร้อมทั้งเสนอแนวความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท ประกอบกับทัศนะของผู้วิจัยต่อไป

3. ขั้นนำเสนอผลงานการวิจัย

ในการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับขั้นตอนด้วยวิธีแบบบรรยายโวหารวิเคราะห์ในเชิงคุณภาพตามความเหมาะสมแก่เนื้อหาในบทต่าง ๆ ตามลำดับ

7. ผลการวิจัย

1. แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาผู้เรียนโดยทั่วไป

การพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักวิเคราะห์ อย่างมีเหตุมีผล มีจิตวิสัย ใช้ข้อมูลในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาตัวเอง ให้ศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รู้จักเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน การพัฒนาผู้เรียน คือ คุณภาพในตัวผู้เรียนที่มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะ ตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมาย การที่โรงเรียนจะทำ หน้าที่ส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมเด็กได้ดีเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งเหล่านี้ได้แก่

1.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน อันได้แก่ สถานที่ตั้ง ขนาด บริเวณ สนาม อาคาร เรียน อาคารประกอบ มีความสำคัญและส่งผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรมแก่เด็กอย่างมีระบบ เป็นองค์กรที่ได้จัดระเบียบงานไว้อย่างดี และตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของคนหลายคน ซึ่งมีความตั้งใจ จริง มีความรับผิดชอบสูง และมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในการทำหน้าที่ให้ การศึกษาอบรมแก่เด็ก เพื่อเตรียมเยาวชนของชาติให้เป็นสมาชิกที่สมบูรณ์แบบของสังคม กล่าวคือ เป็น ผู้มีความรู้มีคุณธรรม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ และปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมี ประสิทธิภาพตลอดจนสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคม โดยวัตถุประสงค์ดังกล่าวโรงเรียนจึงมี บทบาทและหน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านต่าง ๆ

1.2 หน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางกาย โรงเรียนควรให้ความสนใจใส่ดูแลเกี่ยวกับ สุขภาพ อนามัย และภาวะโภชนาการของเด็ก และจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพ อนามัยที่ดี และเจริญเติบโตสมวัย

1.3 หน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ โรงเรียนควรส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพ จิตดีมีอารมณ์สดชื่น แจ่มใส พยายามลดหรือขจัดอารมณ์ที่ไม่ดี ชื่นมัว ให้หมดสิ้นไป หากเด็กมีอารมณ์ คับข้องใจเพราะไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ เด็กก็จะเกิดความเบื่อหน่าย ท้อถอย และไม่ อยากเรียน โรงเรียนจำเป็นต้องจัดอุปสรรคดังกล่าว โดยคำนึงถึงการจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ที่เหมาะสมแก่เด็ก เช่น การจัดให้มีสนามเด็กเล่น การให้ความสนใจเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครู และบุคลากร การวางแผนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้นี้จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กให้เป็นไปตามปกติ

1.4 หน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม โรงเรียนเป็นสถาบันที่เด็กจะเรียนรู้ พฤติกรรมต่าง ๆ ทางสังคม เด็กจะสามารถปรับตัวเข้ากับครู เพื่อน และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ดี เพียงใดนอกจากการอบรมเลี้ยงดูจากที่บ้านแล้วยังขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรม ต่าง ๆ ของโรงเรียน ซึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กด้วย

1.5 หน้าที่ในการส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา โรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญ

มาก เด็กจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ในชีวิตจริงมากที่สุดโรงเรียนจึงควรคำนึงถึงความเหมาะสมเกี่ยวกับหลักสูตร เนื้อหา วิธีสอน ซึ่งจะช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางสติปัญญาได้อย่างดีที่สุด

การที่โรงเรียนจะทำหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาเด็กได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ดีภายในโรงเรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดและการใช้อาคารสถานที่อย่างเหมาะสม การรักษาความสะอาด ควรคำนึงถึงการตกแต่งอาคารสถานที่ให้สวยงามเป็นระเบียบรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ทุกเมื่อ การแบ่งหน้าที่กันทำงานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ การวางระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน การดูแลให้ทุกคนได้ปฏิบัติตามระเบียบที่วางไว้ ตลอดจนการสร้างขนบธรรมเนียมที่ดีของโรงเรียนด้วย เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีย่อมส่งเสริมให้เด็กเจริญเติบโต มีร่างกายแข็งแรง มีอนามัยดี มีอารมณ์แจ่มใส กระตือรือร้น มีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ต่อครู และต่อการเรียน มีการปรับตัวเข้ากับเข้ากับครู เพื่อนและสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างราบรื่น และเรียนด้วยความสนุกสนานทำให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความรู้อย่างดี สามารถนำไปใช้คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด บุคลากรภายในโรงเรียน ทั้งที่ทำหน้าที่สอนให้การศึกษาอบรมโดยตรง และที่ทำหน้าที่ให้บริการต่าง ๆ นับตั้งแต่ครูใหญ่ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูบรรณารักษ์ ครูพยาบาล คณงานภารโรง บุคลากรเหล่านี้มีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนและพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก เด็กเรียนรู้และปฏิบัติตามตัวอย่างของบุคลากรที่แวดล้อมเด็ก การจัดโรงเรียนให้บรรลุมุ่งหมายที่วางไว้จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ก็คือ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อการพัฒนาของเด็กเป็นอย่างมาก เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียน อยู่กับครู ได้พบปะ ได้เห็นการกระทำ และได้เรียนรู้จากบุคลากรดังกล่าว นอกจากนี้เด็กยังได้รับการบริการอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ซึ่งมีผลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก ทั้งทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็ก

เพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก นับแต่เด็กมาโรงเรียนเด็กมีการติดต่อสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนวัยเดียวกันมาก จากการ เล่น ทำงานและอยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กเรียนรู้และเลียนแบบจากเพื่อนทั้งความคิดและการกระทำ ทั้งนี้เพื่อต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนให้เป็นพวกเดียวกัน เพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายอย่างยิ่งสำหรับเด็ก นับตั้งแต่เด็กมาโรงเรียนเด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับสังคมโรงเรียนซึ่งนับเป็นสังคมแห่งที่สองต่อจากสังคมที่บ้าน ที่โรงเรียนเด็กมีเพื่อนวัยเดียวกันมากและมากจากครอบครัวที่แตกต่างกัน ประสบการณ์ที่โรงเรียนซึ่งเด็กได้จากการ เล่น การทำงานด้วยกันกับเพื่อนจะทำให้เด็กได้เรียนรู้ การอยู่ด้วยกันในสังคมและสร้างทักษะในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ กล่าวคือ รู้จักการให้ความร่วมมือ การประนีประนอมกัน เชื่อฟังกฎเกณฑ์ที่มีเหตุผลของโรงเรียน หรือทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของวัฒนธรรมในสังคมนั้น

ฉะนั้น จะเห็นว่าเพื่อนมีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก ถ้าเด็กสามารถปรับตัวทางสังคมได้สำเร็จ เด็กก็จะสร้างนิสัยและลักษณะของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีอารมณ์แจ่มใสสุขภาพจิตดี กล้าแสดงออก เลือคบเพื่อน และปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง แต่เด็กบางคนอาจมีปัญหา ดังนั้นครูจึงควรแนะนำช่วยเหลือให้เด็กทุกคนสามารถปรับตัวทางสังคมให้สำเร็จให้ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ด้วยการปรับปรุงตัวเองและสร้างคุณสมบัติที่ดี รู้จักการเป็นผู้ให้และผู้รับ ผลัดกันเป็นผู้นำและผู้ตาม รู้จักแพ้-ชนะและฝึกหัดให้เด็กทำงานร่วมกับคนอื่น ๆ ได้ เหล่านี้จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้และปรับตัวให้อยู่ในสังคมเพื่อนได้อย่างเป็นสุข สามารถสร้างความรู้สึที่ดีและพัฒนาตนให้สมบูรณ์ได้เมื่อเติบโตขึ้น

ประสบการณ์ในโรงเรียนที่จัดให้แก่เด็ก ทั้งกิจกรรมในหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตลอดจนการจัดให้บริการต่าง ๆ แก่เด็ก มีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างและเอื้ออำนวยในการพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตเป็นเยาวชนที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ

ประสบการณ์ในโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างและมวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อมุ่งให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น รู้จักช่วยเหลือตัวเอง รู้จักทำงานร่วมกันอย่างมีระบบ รู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในทางสังคม อันเป็นจุดมุ่งหมายของการศึกษา ฉะนั้นประสบการณ์ภายในโรงเรียนจึงแบ่งออกเป็น กิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตร และบริการที่ทางโรงเรียนจัดให้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลดี และพัฒนาพฤติกรรมเด็กตามที่หวัง ควรยึดหลักการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้เด็กได้คิดเป็น ทำเป็น และรู้จักการแก้ปัญหา และจะต้องจัดสภาพการเรียน การสอนให้นักเรียนได้มีโอกาสคิด ลงมือปฏิบัติเผชิญกับสถานการณ์จำลองและบทบาทสมมติ เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงบทบาทอย่างสนุกสนาน ได้เรียนรู้แล้วเกิดความรู้สึกนึกคิดเข้าใจคนอื่น และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ช่วยส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก และเปลี่ยนอิริยาบถในการเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้เป็นผู้เรียนที่คล่องแคล่วว่องไว มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น และเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝน และสะสมประสบการณ์ไว้ เพื่อจะได้นำไปใช้ได้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับวิธีพัฒนานักเรียนข้างต้นมีความจำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนานักเรียนเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่เป้าหมายตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและประสบการณ์ ทั้งนี้บุคคลที่อยู่แวดล้อมนักเรียนก็มีส่วนสำคัญในการสร้างเสริมพัฒนาการนักเรียนทางด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยผลักดันเป็นแรงกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการพัฒนาโดยการใช้หลักของเหตุและผล มีการวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณให้เกิดปัญญาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สามารถทำให้สังคมเกิดความสงบสุขมีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ประเทศชาติก็จะมีความเจริญรุ่งเรือง

2. หลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท

หลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา จากพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม พระธรรมปิฎกป.อ.ปยุตโต (2543, น.127) ได้ให้ความหมาย “สิกขา ๓ หรือ ไตรสิกขา” ว่า ข้อที่จะต้องศึกษาข้อปฏิบัติที่เป็นหลักสำหรับศึกษา คือ ผีอกหักอบรมกาย วาจา จิตใจ และปัญญา ให้อย่างขึ้นไปจนบรรลุจุดหมายสูงสุด คือ พระนิพพาน ซึ่งไตรสิกขาประกอบด้วย อธิศีลสิกขา อธิจิตตสิกขา อธิปัญญาสิกขา หรือ ศีล สมาธิ ปัญญาการศึกษาหลักไตรสิกขานี้เพื่อให้ทราบหลักปฏิบัติด้านศีล สมาธิ ปัญญา ตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีคุณค่าและเกิดประโยชน์การฝึกอบรมหรือการพัฒนาตน ตามหลักไตรสิกขา ประกอบด้วย

2.1 ศีล เป็นเรื่องของการฝึกด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เคยชิน ฝึกคนให้คุ้นกับพฤติกรรมที่ดีให้บุคคลได้พัฒนาอย่างมีบูรณาการและมีคุณภาพ ทำให้คนที่ไม่มีความรับผิดชอบรับผิดชอบซึ่งในนี้จะทำการศึกษาศีล 5ศีล 8ศีล 10ดังนี้

2.1.1 ศีล 5 เบญจศีล หรือ ปัญจศีล เบญจ แปลว่า 5 ศีล แปลว่า ปกติ เบญจศีลจึงแปลว่า ปกติ 5 อย่าง แปลว่า ตัด ก็ได้ ตัด จากความชั่ว หรือมนุษยธรรมก็เรียก แปลว่า ธรรมสำหรับมนุษย์หมายความว่า ธรรมที่ทำให้คนให้เป็นคนที่ควรแก่การเคารพนับถือศีล 5 มีความหมายคือเว้นจากการทำลายชีวิตเว้นจากการฆ่า เว้นจากถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้มาเป็นของตน เว้นจากประพฤติดินในกาม เว้นจากพูดเท็จเว้นจากของเมาอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท

2.1.2 ศีล 8 หรือ อุโบสถศีล เป็นศีลของคฤหัสถ์ หมายถึง อุบาสกอุบาสิกาทั่วไปมีความหมายคือเว้นจากการฆ่าสัตว์เว้นจากการลักสิ่งของของผู้อื่นมิได้ให้เว้นจากการประพฤติดินพรหมจรรย์เว้นจากการพูดปด พูดส่อเสียด พูดคำหยาบพูดเพ้อเจ้อเว้นจากการดื่มสุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเว้นจากการบริโภคอาหารในยามวิกาลเว้นจากการฟ้อนรำขับร้องประโคมดนตรีและประดับร่างกายด้วยดอกไม้ของหอมเว้นจากการนั่งนอนเหนือเตียงที่ตั้งที่ต่ำสูงเกินภายในมุ้งหรือสำลี

2.1.3 ศีล 10 หรือ ทศศีล สำหรับสามเณร แต่ผู้ใดศรัทธาจะรักษาก็ได้ หัวข้อเหมือนศีล 8 แต่แยกข้อ 7 เป็น 2 ข้อ เลื่อนข้อ 8 เป็น 9 และเติมข้อ 10 คือ เว้นจากการทำลายชีวิต เว้นจากถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เว้นจากประพฤติดินพรหมจรรย์ คือเว้นจากร่วมประเวณี เว้นจากพูดเท็จ เว้นจากของเมา คือ สุราเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เว้นจากบริโภคอาหารในเวลาวิกาล คือเวลาตั้งแต่เลยเที่ยงขึ้นไปจนถึงขึ้นเช้าวันใหม่ เว้นจากฟ้อนรำ ขับร้อง เว้นจากการทัดทรงดอกไม้ เว้นจากที่นอนอันสูงใหญ่ เว้นจากการรับทองและเงิน

ศีล เป็น ข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนา เป็นสิ่งที่คอยควบคุมความประพฤติทาง กาย วาจา ใจ ให้อยู่ในความดี ถ้าหากบุคคลใดได้ปฏิบัติและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันก็จะทำให้เกิดความสุข ไม่เกิดการเบียดเบียนกัน มีความรักใคร่เกิดความสามัคคีปรองดอง มีการ

ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน ศิล เป็นสิ่งที่ทำให้จิตใจสะอาดบริสุทธิ์ปราศจากเครื่องเศร้าหมองทั้งหลาย หากบุคคลหรือกลุ่มชนใดมีการนำศิลปไปเป็นข้อประพฤติปฏิบัติบุคคลหรือกลุ่มชนนั้นก็จะได้พบและประสบแต่ความสุขความเจริญรุ่งเรืองยิ่ง ๆ ขึ้นไป

2.2 สมานี คือ วิธีการนำไปสู่ความสงบภายใน มีขั้นตอนชัดเจน เรียบง่าย สามารถปฏิบัติได้ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกระดับสถานะสังคม อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่นำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทุกเวลา ทุกสถานการณ์ โดยไม่ขัดต่อความเชื่อ ไม่ขัดต่อศรัทธาดั้งเดิม ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมประเพณี เพราะเป็นเรื่องของใจล้วนๆ จึงเป็นสิ่งที่ปฏิบัติในทุกที่ทุกสภาพแวดล้อม และไม่มีสิ่งใดสามารถเข้ามาเป็นอุปสรรค ต่อการฝึกปฏิบัติสมานีมีลักษณะอาการกิริยาที่พอกำหนดได้ เช่น

2.2.1 สมานีธรรมชาติ คือ จิตไม่ตั้งมั่น หวั่นไหวง่าย อ่อนแอ ทุกๆคนมีสมานีธรรมชาติด้วยกันทั้งนั้น การทำงานด้วยความจดจ่อ การเรียน การอ่าน ล้วนเป็นสมานีต้น ทุกคนได้สมานีธรรมชาติจากการพักผ่อนและนอนหลับแต่ละครั้ง

2.2.2 สมานีที่สร้างขึ้น คือ จิตที่ตั้งมั่น ไม่หวั่นไหวง่าย เป็นสมานีที่สร้างขึ้นอย่างมีระบบ อย่างมีขั้นตอน สมานีที่สร้างขึ้นจะเป็นหลักปรากฏอยู่ในใจของเราตลอดไป ไม่มีการสูญสลายตัว ส่วนสมานีธรรมชาติมีมาใช้ไป ไม่อยู่คงตัวเกิดขึ้นสลายไปในการใช้งาน

สมานีเป็นการฝึกฝนและปฏิบัติในเรื่องของจิต ซึ่งเมื่อมีการฝึกฝนจนเกิดสมานีก็จะทำให้เกิดการตระหนักรู้ตนเอง มีจิตสำนึกต่อสิ่งต่าง ๆ มีสติรู้ในสิ่งที่จดจ่ออยู่ เมื่อทำสิ่งใดโดยการมีสติมักจะประสบความสำเร็จ การงานหรือชิ้นงานที่ออกมาจะมีคุณภาพและสมบูรณ์แบบบุคคลที่มีสมานีหากตั้งเป้าหมายหรือเชื่อมโยงกับสิ่งใดก็สามารถบรรลุสู่เป้าหมายนั้นได้โดยง่ายและรวดเร็ว สมานียังเป็นสิ่งที่ทำให้คนรู้จักไตร่ตรองความคิดให้ถูกต้องมีความสมเหตุสมผล สามารถประสบความสำเร็จได้ในทุกเรื่อง

2.3 ปัญญา คือ การมองดูรู้จักและเข้าใจในสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง หรือรู้เท่าทันธรรมชาติของสังขารทั้งหลาย ความรู้ทั่ว คือ รู้ทั่วถึงเหตุถึงผล รู้อย่างชัดเจน รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้น และทำการต่าง ๆ ด้วยปัญญา คือ การรู้จักวางใจวางท่าที และปฏิบัติต่อโลกต่อชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ในทางที่เป็นไปเพื่อแผ่ขยายประโยชน์สุข มีจิตใจผ่องใสไร้ทุกข์ เป็นอิสระและสดชื่นเบิกบานปัญญา ทำให้เกิดได้ ๓ วิธี คือ

1. โดยการสดับรับฟัง การศึกษาเล่าเรียน (สุตมยปัญญา)
2. โดยการคิดค้น การตรึกตรอง (จินตามยปัญญา)
3. โดยการอบรมจิต การเจริญภาวนา (ภาวนามยปัญญา)

ปัญญา เป็นการรู้อย่างชัดเจน มีการพิจารณาในเหตุและผลเพื่อนำมาซึ่งการแก้ไข ปัญหาและหาทางให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ผู้ที่มีปัญญาจะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษาเล่าเรียน

มีการคิดค้นและตรึงตรองในสิ่งต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่งก่อนที่จะลงมือกระทำ นอกจากนี้จะต้องหมั่นฝึกอบรมจิตโดยการเจริญภาวนาหากมีการเจริญภาวนาบ่อย ๆ หรือเป็นประจำก็จะทำให้จิตนิ่งเป็นสมาธิสามารถพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยปัญญา เมื่อใช้ปัญญาพิจารณาก็จะประสบกับสิ่งที่มุ่งหมายนำพาชีวิตให้ประสบผลสำเร็จพัฒนาตัวเองไปสู่ความเจริญก้าวหน้า

หลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา เป็นการพัฒนาตนมนุษย์ทางร่างกาย วาจา ความคิด จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา โดยเน้นให้ผู้เรียนมีศีล สมาธิ และปัญญาเป็นพื้นฐานที่สำคัญ เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพไตรสิกขาและการศึกษาจะทำหน้าที่ถ่ายทอดมรดกทางสังคม สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยมต่าง ๆ ของมนุษย์ให้สอดคล้องกับสังคมทั้งในปัจจุบันและอนาคต การจัดการศึกษาโดยพัฒนาควบคู่ไปกับหลักไตรสิกขาทำให้การพัฒนานักเรียนมีคุณภาพ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยังเป็นที่ยิ่งในการเตรียมคนให้สามารถดำเนินชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุขส่งเสริมให้คนมีศักยภาพ มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามแนวพระพุทธศาสนา

ในพระพุทธศาสนาไตรสิกขาเป็นกระบวนการ การศึกษาและการฝึกฝนพัฒนาตนเองให้ก้าวไปในอริยมรรคเพื่อนำไปสู่ชีวิตที่ประเสริฐให้ดำรงตั้งมั่นในศีล สมาธิ ปัญญา ตั้งใจรักษาความเป็นปกติของตน โดยยึดหลักปฏิบัติที่ไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน หลักไตรสิกขา เป็นข้อปฏิบัติในการฝึกจิตตั้งแต่ ศีล สมาธิ ปัญญา ของการศึกษาพัฒนาปฏิบัติอบรม กาย วาจา และใจ ศีล เป็นพื้นฐานของการรักษา กาย และ วาจา ให้ปกติ สมาธิ เป็นพื้นฐานของการรักษา ใจ ให้ปกติ ปัญญา เป็นพื้นฐานของการรักษา กาย วาจา และ ใจ ให้ปกติ ศีล เป็นบาทฐานของ สมาธิ สมาธิ เป็นบาทฐานของ ปัญญา สมาธิ และ ปัญญา ทั้งสองอย่างสัมพันธ์กันมีสมาธิจึงมีปัญหา มีปัญหาก็มีสมาธิ ศีลเพื่อสมาธิ สมาธิเพื่อปัญญา ปัญญาเพื่อความหลุดพ้น(วิมุตติ) เมื่อนำหลักไตรสิกขามาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการบริหารและพัฒนาคนในองค์กร หรือสถานศึกษาเน้นการจัดสภาพทุก ๆ ด้านในสถานศึกษาเพื่อสนับสนุนให้คนในองค์กรพัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างบูรณาการส่งเสริมให้เกิดความเจริญงอกงามตามลักษณะแห่งปัญญา

ซึ่งใช้วิธีการสอนที่ปฏิบัติได้จริง บูรณาการคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ๕ ประการที่เชื่อมโยงหลักไตรสิกขาอย่างชัดเจน ได้แก่ ความจริง ความรักความเมตตา ความสงบการประพฤติชอบ การไม่เบียดเบียน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านทั้งสามด้าน คือ คนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอนตามหลักไตรสิกขานอกจากจะบูรณาการพุทธธรรมกับบทเรียนแล้ว ยังบูรณาการสถานศึกษากับชุมชนอีกด้วยทำให้ตัวเองและสังคมไปสู่เป้าหมายในการดำเนินชีวิตที่มีสุข

3. วิธีการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท

ในสถานศึกษาของผู้เรียนส่วนใหญ่ โดยนำไปสู่จุดเน้นของการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถ กิน อยู่ ดู ฟัง เป็น คือใช้ปัญญาและเกิดประโยชน์แท้จริงต่อชีวิต และการจัดดำเนินการของสถานศึกษา จะแสดงถึงการ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เป็นกัลยาณมิตรเอื้อในการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบ ด้าน ด้วยวิถีวัฒนธรรมแสงปัญญา ทั้งนี้การพัฒนาผู้เรียนดังกล่าวจัดผ่านระบบไตรสิกขา ที่ผู้เรียน ได้ศึกษาปฏิบัติอบรม ทั้ง ศีล หรือพฤติกรรมหรือวินัยในการดำเนินชีวิตที่ดีงามสำหรับตนและสังคม สมานี หรือด้านการพัฒนาจิตใจที่มีคุณภาพ มีสมรรถภาพ มีจิตใจที่ตั้งมั่นเข้มแข็งและสงบสุข และ ปัญญา ที่มีความรู้ที่ถูกต้องมีศักยภาพในการคิดการแก้ปัญหาที่เหมาะสมโดยมีครูและผู้บริหารสถาน ศึกษาเป็นกัลยาณมิตรสำคัญ ที่รักและปรารถนาดี ที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างดีที่สุดด้วยความเพียร พยายามด้วยระบบพัฒนาผู้เรียนด้วยไตรสิกขา

การพัฒนานักเรียนด้วยหลักไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท โดยให้นักเรียนฝึกฝนอบรมตน จนถึงขั้นปัญญา เรียกว่าเป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพได้นั้น จำเป็นต้องผ่านกระบวนการ ที่เรียกว่า ไตรสิกขา เพื่อให้ชีวิตเป็นอันเดียวกันกับการศึกษาเพราะชีวิตคือการเป็นอยู่และการที่ชีวิตเป็นอยู่ดำเนินไปก็คือ การที่ต้องเคลื่อนไหว พบประสบการณ์ใหม่ๆ ซึ่งต้องรู้จัก ต้องเข้าใจ ต้องคิด ต้องปฏิบัติ หรือจัดการ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหาทางแก้ไขปัญหาให้ผ่านรอดหรือลุล่วงไป ทำให้ต้องมีการเรียนรู้ มีการ พิจารณาแก้ปัญหาตลอดเวลาชีวิตที่ดีคือชีวิตที่มีการพัฒนาการศึกษา มีการเรียนรู้ หรือมีการฝึกฝน พัฒนาไปด้วย การศึกษาที่ฝึกในด้านการสัมพันธ์ติดต่อกับปฏิบัติจัดการกับสิ่งแวดล้อมทั้งทางวัตถุและ ทางสังคม ทั้งด้วยอินทรีย์ต่าง ๆ และด้วยพฤติกรรมทางกาย วาจา ใจ พุทธอีกอย่างหนึ่งว่า การมีวิถี ชีวิตที่ปลอดภัย ไร้การเบียดเบียน หรือการดำเนินชีวิตที่เกื้อกูลแก่สังคมและแก่โลก ต้องใช้สมานี หรือการศึกษาที่ฝึกในด้านจิต หรือระดับจิตใจ ได้แก่การพัฒนาคุณสมบัติต่างๆของจิต ทั้งในด้าน คุณธรรม เช่น เมตตา กรุณา ความมีไมตรี ความเห็นอกเห็นใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสุภาพอ่อน โยน ความเคารพ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ด้านความสามารถของจิต เช่น ความเข้มแข็งมั่นคง ความเพียรพยายาม ความกล้าหาญความขยัน ความอดทน ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นแน่วแน่ ความ มีสติ สมานีในด้านความสุข เช่น ความมีปิติอิ่มใจ ความปราโมทย์ร่าเริงเบิกบานใจ ความสดชื่นผ่องใส ความรู้สึกพอใจ พัฒนาคุณภาพ สมรรถภาพและสุขภาพของจิต การใช้ปัญญา หรือการศึกษาที่ฝึก หรือพัฒนาในด้านการรู้ความจริง เริ่มตั้งแต่ความเชื่อที่มีเหตุผล ความเห็นที่เข้าสู่แนวทางของความ เป็นจริง การรู้จักหาความรู้ การรู้จักคิดพิจารณา การรู้จักวินิจฉัย ไตร่ตรอง ทดลอง ตรวจสอบ ความ รู้ ความเข้าใจ ความหยั่งรู้เหตุการณ์เข้าถึงความจริง การนำความรู้มาใช้แก้ปัญหา และคิดการต่างๆ ในทางเกื้อกูลสร้างสรรค์เฉพาะอย่างยิ่งเน้นการรู้ตรงตามความเป็นจริง หรือรู้เห็นตามที่มันเป็น ตลอด จนรู้แจ้งความจริงที่เป็นสากลของสิ่งทั้งปวง จนถึงขั้นรู้เท่าทันธรรมดาของโลกและชีวิต ที่ทำให้มีจิตใจ เป็นอิสระ ปลอดภัย ไร้ทุกข์ เข้าถึงอิสรภาพโดยสมบูรณ์หลักทั้ง ๓ ประการแห่งไตรสิกขา ที่กล่าว

มา เป็นการศึกษาที่พัฒนานักเรียนให้เจริญพัฒนาขึ้นไปในองค์ประกอบทั้ง ๓ ด้านของชีวิตที่งดงาม ทำให้ชีวิตเกิดความสุขอย่างยั่งยืนถาวร

วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามพัฒนาการของช่วงวัยต่าง ๆ อย่างเหมาะสมโดยสอดแทรกให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับหลักไตรสิกขา ผู้จัดการเรียนการสอนมีส่วนในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ด้วยตัวเอง จัดให้มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้นักเรียนได้นำหลักของศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นโดยใช้หลักของปัญญา อันเกิดจากการที่นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง และประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ สู่หนทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จและสู่เป้าประสงค์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาเป็นคนมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นำพาตนเองชีวิตครอบครัว สังคมประเทศชาติให้พัฒนาก้าวหน้า มีความสงบสุข ร่มเย็น เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ มีความรักใคร่ปรองดอง มีการช่วยเหลือแบ่งปันซึ่งกันและกัน นำพาให้ชีวิตประสบความสำเร็จ

หลักไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่สถาบัน องค์การ หน่วยงาน จำเป็นต้องนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กร สังคม การพัฒนาด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการพัฒนาคน ต้องอาศัยหลักของศีล สมาธิและปัญญาควบคู่ไปกับการพัฒนา ในโรงเรียนการจัดการเรียนการสอน มีการบรรจุเนื้อหาการเรียนรู้เกี่ยวกับไตรสิกขาเข้าไปในบทเรียน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้แล้ว นำหลักไตรสิกขามาใช้เป็นหลักปฏิบัติ ให้เกิดแนวความคิดมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้อื่นและตนเองโดยใช้หลักของศีล สมาธิและปัญญาไปสู่การพัฒนาด้านต่าง ๆ ให้มีความยั่งยืนอย่างถาวรและพัฒนาให้มีความก้าวหน้ามากขึ้น

8. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะบางประการที่น่าสนใจเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเพื่อการทำวิจัยในประเด็นหลัก ดังนี้

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาในโลกนี้มีการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน แต่การพัฒนานั้นจะพัฒนาเช่นไรให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและทำให้อย่างยิ่งขึ้นไป ไม่ให้การพัฒนาหยุดชะงักหรือไม่มีการพัฒนาต่อไป โดยเฉพาะมนุษย์จะต้องมีการพัฒนาตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจ มิใช่พัฒนาเพียงวัตถุสิ่งของเพียงอย่างเดียว เพราะการพัฒนาทางด้านวัตถุย่อมส่งผลให้เกิดทั้งทางบวกและทางลบ เช่นเดียวกับการพัฒนาการศึกษาในสังคมไทยที่เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเถรวาทยังไม่สามารถเข้าถึงจิตสำนึกของเยาวชนไทยและประชาชน จึงไม่สามารถทำให้คนในสังคมมีศีลธรรมและมีความรับผิดชอบ

ขอบต่อสังคมได้ ส่วนมากในการเรียนการสอนเน้นแต่เพียงทฤษฎีเน้นการท่องจำการจดจำมากกว่าการวิเคราะห์พิจารณาและการปลูกฝังค่านิยม ความสำนึกที่ดีงาม สังคมเน้นการพัฒนาทางด้านอื่น ๆ มากกว่าการพัฒนาทางจิตของนักเรียนและเยาวชน รูปแบบหรือแนวทางในการพัฒนาหลักไตรสิกขาในพุทธศาสนาเถรวาท เป็นแนวทางในการพัฒนาทำให้มนุษย์ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีจิตใจที่เข้มแข็งมีปัญญาที่ถูกต้องในการอยู่ร่วมกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ซึ่งจะนำไปสู่ผลสำเร็จในการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ โดยมีแนวทางในการพัฒนาตามหลักไตรสิกขา ที่พัฒนาทั้งทางด้านพฤติกรรมคือ ศีล สมาธิ และปัญญา

8.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาท เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขา และมีผลในการปฏิบัติ ยังมีประเด็นอื่นอีกที่ยังไม่ได้ศึกษาวิจัย จึงขอเสนอแนะประเด็นการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปดังนี้

1. ศึกษาวิธีการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทของโรงเรียนเอกชนในเครือคริสต์ศาสนา
2. ศึกษาสัมฤทธิ์ผลการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทของโรงเรียนเอกชนในเครือคริสต์ศาสนา
3. ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนานักเรียนด้วยหลักคำสอนเรื่องไตรสิกขาในพุทธปรัชญาเถรวาทของโรงเรียนเอกชนกับโรงเรียนรัฐบาล

บรรณานุกรม

หนังสือภาษาไทย

- มหามกุฏราชวิทยาลัย, มูลนิธิ. (2552). พระไตรปิฎกและอรรถกถา ฉบับของมหามกุฏราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ชุด 91 เล่ม, เล่มที่ 11, 27) พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. มูลนิธิ. (2523). พระไตรปิฎก ฉบับสยามรัฐ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหา มกุฏราชวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์

- จันทร์ทิมา เทียนศิริ. (2547). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพจิตโดยการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรัทธาสมุทร จังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. บัณฑิตมหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

บุญมา อุปถัมภ์วงศ์. (2551). การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาในชีวิตประจำวันของนักเรียนช่วงชั้นที่
2 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีเขต 1. ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

ปิยะวรรณ กลิ่นจันทร์. (2552). ผลของการพัฒนาการมีวินัยในตนเองทางการเรียนรู้ด้วยรูปแบบบรร
ตามหลักไตรสิกขาที่มีต่อการพัฒนาคุณลักษณะผู้เรียนอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลเมืองท่าโขลง 1 จังหวัดปทุมธานี. ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. บัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พระบุญชู กัลณนา. (2551). การวิเคราะห์ไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท. ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาวิชาพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พระมหาเสกสรร จิรภาโส (จีแสง). (2552). การศึกษาวิเคราะห์หลักไตรสิกขาที่มีต่อการศึกษาไทย.
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อนุชิต เปรมปรี. (2553). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโดยใช้
หลักไตรสิกขา โรงเรียนปทุมรัตน์พิทยาคม อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญาการ
ศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสารคาม.

ภาคผนวก

การเตรียมบทความ

1. ส่วนประเภทของบทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสาร วารสารวิชาการแสงอีสาน ตีพิมพ์บทความประเภทต่างๆ ดังนี้

1.1 บทความพิเศษ บทความทางวิชาการพิเศษ ที่เสนอเนื้อหาความรู้วิชาการอย่างเข้มข้นและผ่าน การอ่านและพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานั้นๆ มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักวิชาการในวงการวิชาการ/วิชาชีพ

1.2 บทความทางวิชาการ ที่เสนอเนื้อหาความรู้ วิชาการ มีกลุ่มเป้าหมายที่เป็นนิสิตนักศึกษาหรือ ประชาชนทั่วไป

1.3 บทความวิจัย (Research Article) ได้แก่รายงานผลงานวิจัยใหม่ที่มีองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์ ซึ่ง ไม่เคยตีพิมพ์ในวารสารใดๆมาก่อน

1.4 บทความปริทัศน์ (Review Article) เป็นบทความที่รวบรวมความรู้จาก ตำราหนังสือ และวารสารใหม่หรือจากผลงานและประสบการณ์ของผู้มีพนธ์มาเรียบเรียงขึ้นโดยมีการวิเคราะห์สังเคราะห์วิจารณ์เปรียบเทียบกัน

การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารวิชาการแสงอีสาน

ส่งบทความทางระบบออนไลน์ esubmit.mbuisc.ac.th

การตรวจสอบบทความและพิสูจน์อักษร

ผู้พิมพ์ควรตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบของบทความที่วารสาร กำหนด ตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องแน่นอน พร้อมทั้งพิสูจน์อักษรก่อนที่จะส่งบทความนี้ให้กับบรรณาธิการ การเตรียมบทความให้ถูกต้องตามข้อกำหนดของวารสารจะทำให้การพิจารณาตีพิมพ์มีความรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และทาง กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่พิจารณาบทความจนกว่าจะได้แก้ไขให้ถูก ต้องตามข้อกำหนดของวารสาร

2. การเตรียมบทความ

บทความต้องเป็นตัวพิมพ์ดีด โดยใช้ชุดแบบอักษร (font) ชนิดไทยสารบรรณ (TH Sarabun PSK) ขนาด อักษร 16 จัดกั้นหลังตรง และมีระยะห่างระหว่างบรรทัดหนึ่งช่อง (double spacing) ตลอดเอกสาร พิมพ์หน้าเดียว ลงบนกระดาษพิมพ์สี่ขนาดเอ 4 (A4) พิมพ์ให้ห่างจากขอบกระดาษซ้ายกับด้านบน 1 นิ้วครึ่ง และ ด้านขวากับ ด้านล่าง 0.5 นิ้ว พร้อมใส่หมายเลขหน้ากำกับทางมุมขวาบนทุกหน้า บทความไม่ควรยาวเกิน 15 หน้ากระดาษพิมพ์สี่ โดยนับรวมภาพประกอบและตาราง

3. การพิจารณาและคัดเลือกบทความ

บทความแต่ละบทความจะได้รับพิจารณาจากคณะกรรมการกลั่นกรองบทความวารสาร (Peer Review) 2 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการก่อนตีพิมพ์ โดยการ พิจารณบทความจะมีรูปแบบที่ผู้พิจารณาบทความไม่ทราบชื่อหรือข้อมูลของผู้เขียนบทความ และผู้เขียนบทความไม่ทราบชื่อผู้พิจารณาบทความ (Double – blind peer review)

4. ส่วนบทคัดย่อ (Abstract)

บทคัดย่อควรมีความยาวไม่เกิน 350 คำ โดยแยกต่างหากจากเนื้อเรื่อง บทความวิจัยและบทความปริทรรศน์ต้องมีบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งบทคัดย่อควรเขียนให้ได้ใจความทั้งหมดของเรื่อง ไม่ต้อง อ้างอิงเอกสาร รูปภาพ หรือตาราง และลักษณะของบทคัดย่อควรประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ (Objective) วิธี การศึกษา (methods) ผลการศึกษา (Results) สรุป (Conclusion) และคำสำคัญ (Key words) ซึ่งควรเรียบเรียง ตามลำดับและแยกหัวข้อให้ชัดเจนดังนี้ - วัตถุประสงค์ควรกล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษา - วิธีการศึกษา ควรกล่าวถึงวิธีการค้นคว้าข้อมูลระเบียบวิธีวิจัยที่นำมาศึกษา สถิติที่นำมาใช้ - ผลการศึกษา ควรประกอบด้วยผลที่ได้รับจากการค้นคว้าศึกษาและผลของค่าสถิติ (ในกรณีมีการ วิเคราะห์) - สรุป ควรกล่าวถึงผลสรุปของการค้นคว้า และศึกษา - คำสำคัญ ควรมีคำสำคัญ 3-6 คำ ที่ครอบคลุมชื่อเรื่องที่ศึกษา และจะปรากฏอยู่ในส่วนท้ายของ บทคัดย่อทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยต้องจัดเรียงคำสำคัญตามตัวอักษร และคั่นด้วยเครื่องหมายอัฒภาค (;) หรือ (,)

5. ส่วนเนื้อเรื่อง ควรประกอบด้วย

5.1 บทนำ (Introduction) เป็นส่วนกล่าวนำโดยอาศัยการปริทรรศน์ (review) ข้อมูลจากรายงานวิจัย ความรู้และหลักฐานต่างๆจากหนังสือหรือวารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาและกล่าวถึงเหตุผลหรือความสำคัญ ของปัญหาในการศึกษาครั้งนี้ สมมติฐานของการศึกษา ตลอดจนวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้ชัดเจน

5.2 วิธีการศึกษา (methods) กล่าวถึงรายละเอียดของวิธีการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่างใน การศึกษา และวิธีการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งสถิติที่นำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล

5.3 ผลการศึกษา (Results) เป็นการแสดงผลที่ได้จากการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อ 3.2 ควรจำแนกผล ออกเป็นหมวดหมู่และสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการบรรยายในเนื้อเรื่องและแสดงรายละเอียด เพิ่มเติมด้วยภาพประกอบ ตาราง กราฟ หรือแผนภูมิ ตามความเหมาะสม

5.4 การอภิปรายผล (Discussion) เป็นการนำข้อมูลที่ได้มาจากการวิเคราะห์ของผู้นิพนธ์นำมา เปรียบเทียบกับผลการวิจัยของผู้อื่น เพื่อให้มีความเข้าใจหรือเกิดความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนั้น รวมทั้งข้อดี ข้อเสียของวิธีการศึกษา เสนอแนะความคิดเห็นใหม่ๆ ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ เพื่อเป็น แนวทางที่จะนำไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

5.5 ข้อเสนอแนะ (Suggestion) การแนะแนวการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

5.6 กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgement) (ถ้ามี) เป็นส่วนที่กล่าวขอบคุณต่อองค์กร หน่วยงาน หรือบุคคล ที่ให้ความช่วยเหลือร่วมมือในการวิจัย รวมทั้งแหล่งที่มาของเงินทุนวิจัย และ หมายเลขของทุนวิจัย

5.7 เอกสารอ้างอิง (References) ใช้รูปแบบการอ้างอิงแบบนามปี (APA STYE) เป็นการทำรายการ เอกสารอ้างอิงหรือคำอธิบายเพิ่มเติมที่อยู่ต่อบทความในแต่ละบทความซึ่งมีรูปแบบการเขียนอ้างอิง แตก ต่างกันตามประเภทของเอกสารหรือแหล่งที่ใช้อ้างอิง ดังนี้

การอ้างอิงแบบเชิงอรรถ

1. หนังสือ

1.1 คัมภีร์พระไตรปิฎกหรือหนังสือสำคัญพิมพ์เป็นชุด ให้อ้างชื่อย่อคัมภีร์. เล่ม/ข้อ/หน้า. และให้วงเล็บคำว่า (บาลี) ไว้หลังคำย่อในกรณีที่ใช้พระไตรปิฎกฉบับ ภาษาบาลีหรือวงเล็บคำว่า (ไทย) ไว้หลังคำย่อในกรณีที่ใช้พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ตัวอย่างเช่น 1 ขุ.ชา. (บาลี) 27/855/191

หนังสือ ผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง, (สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์หรือโรงพิมพ์, ปีที่พิมพ์), หน้า. ตัวอย่างเช่น พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), วิถีบูรณาการพระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557), หน้า 15.

ศิริโรจน์ ภาคสุวรรณ และศิริลักษณ์ ไชยรังสี, หลักระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2524), หน้า 145-146.

ภาสกร ดอกจันทร์ สุรพล พรหมกุล และสุบัน โยทุม, รัฐศาสตร์เบื้องต้น, (เลย : รุ่งแสงธุรกิจการพิมพ์, 2552), หน้า 80.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคณะ, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สหพรหมการพิมพ์, 2525), หน้า 100.

Venerable Dr. W. Rahula, What the Buddha Taught, (Bangkok : Haw Trai Printing, 2004), p. 69.

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

วารสาร

ผู้เขียน, “ชื่อบทความ”, ชื่อวารสาร, เล่มที่หรือปีที่ (เดือน ปี) : หน้า.

ตัวอย่างเช่น พระครูปริยัติธรรมวงศ์, ดร., “การเปรียบเทียบจริยศาสตร์ในพระพุทธศาสนา เปรียบเทียบกับแนวคิดของเพลโต”, วารสารวิชาการธรรมทรรศน์, ปีที่ 14 ฉบับที่ 3 (พฤศจิกายน 2557-กุมภาพันธ์ 2558) : หน้า 155-158.

Sarah Grace Prescott, “Will Instructors Save Time Using a Specifications Grading System?”, Journal of Microbiology & Biology Education. Vol. 16 No. 2 (December 2015) : p. 298.

วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย

ชื่อผู้วิจัย, “ชื่อเรื่อง”, ระดับของงาน, (หน่วยงานที่รับผิดชอบ : มหาวิทยาลัย), ปีที่พิมพ์.

ตัวอย่างเช่น สุภาวดี หาญสุโพธิ์, “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2556.

สุรพล พรหมกุล, “การสร้างสันติสุขในชุมชนโดยใช้กลไกภูมิปัญญาท้องถิ่น : กรณีศึกษาประเพณีบุญหลวง จังหวัดเลย”, รายงานการวิจัย, (วิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2558.

สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์, ตำแหน่ง (ถ้ามี), วัน เดือน ปี.

ตัวอย่างเช่น สัมภาษณ์ พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต, รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต ขอนแก่น, 10 พฤษภาคม 2556.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ชื่อผู้แต่ง, ชื่อเรื่อง. แหล่งที่มา : [วัน เดือน ปี ที่สืบค้น].

ตัวอย่างเช่น พระธรรมโกศาจารย์ (ศ.ดร.ประยุทธ์มจิตร), ธรรมประกาศโนบาแหล่งที่มา: <http://www.buddhismth.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538970572&Ntype=9> [7 กันยายน 2555].

การติดต่อโฆษณาและการสมัครสมาชิกการติดต่อโฆษณา

สำนักงานวารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน

บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-241495 โทร. 085-4082638, แฟกซ์ 043- 242389

Email: esubmit.mubuis.ac.th, piakealexander@yahoo.com.

กระบวนการพิจารณาบทความของวารสารวิชาการแสงอีสาน

ประชาสัมพันธ์	ส่งจดหมายประชาสัมพันธ์ทุกหน่วยงานในมหาวิทยาลัยสถาบันอุดมศึกษาในประเทศ	7 วัน
รับผลงาน	เจ้าของผลงานส่งผลงานทางวิชาการ/วิจัย มายังกองวารสารเข้าสู่ระบบวารสารออนไลน์ esubmit.mubuis.ac.th.	1 เดือนหลังประชาสัมพันธ์
	เสนอกองบรรณาธิการ	1 วัน
	พิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานทางวิชาการ/วิจัย	1วัน
	ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิอ่านผลงานทางวาจา	1วัน
	ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์พิจารณาผลงาน โดยแนบ บทความทางวิชาการ/วิจัย พร้อมลบบรายชื่อผู้เขียนออก 1 ชุด แบบประเมินวารสาร 1 ชุด ใบสำคัญรับเงิน (เพื่อความรวดเร็วในการเบิกจ่าย) 1 ชุด ซองจดหมายตอบกลับ พร้อมติดแสตมป์ 10 บ. 1 ชุด	2 วัน
	ผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมินผลงานทางวิชาการ/วิจัย	30 วัน
	ผ่าน (กองบรรณาธิการจัดทำรูปแบบให้เป็นไป ตาม format)	5 วัน
	ผ่านแบบมีเงื่อนไข (ส่งคืนผู้เขียนปรับแก้ไขและตรวจสอบการอ้างอิงตาม APA)	30 วัน
	- ไม่ผ่าน แจ้งผู้เขียนทราบ (Reject)	5 วัน
	ผู้เขียนส่งคืนกองบรรณาธิการ	30 วัน

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาลัย วิทยาลัย

ใบสมัครสมาชิก วารสารวิชาการแสงอีสาน

ชื่อ (Name).....นามสกุล (Surname).....

ที่อยู่ (Address).....

โทรศัพท์ (Telephone).....Email:.....

มีความประสงค์จะขอรับสมัครเป็นสมาชิกวารสารวิชาการแสงอีสาน

() สมาชิกประเภทรายปี 200 บาท (จำนวน 2 เล่ม) () เล่มละ 100 บาท

กรุณาส่งหรือโทรสารมาที่

สำนักงานวารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาเขตอีสาน

บ้านโนนชัย ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000

โทรศัพท์ 043-241495 โทร.085-4082638, แฟกซ์ 043- 242389

Email: esubmit.mubuis.ac.th, piakealexander@yahoo.com.

การตั้งค่าหน้ากระดาษ A4

ระยะขอบ

ด้านบน 4.5 ซม. ด้านล่าง 4.01 ซม.

ด้านซ้าย 3.81 ซม. ด้านขวา 3.81 ซม.

การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิชาการ

ชื่อเรื่องภาษาไทย ขนาดตัวอักษรแบบ TH sarabun PSK ขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา.....

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ.....

ชื่อผู้พิมพ์*

บทคัดย่อภาษาไทย

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

Keywords:

ว อ ร ส อ ร ๙ ส ง อ ส อ บ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

1. บทนำ (ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

2. เนื้อหา

1.

.....

2.

.....

3.

.....

ฯลฯ.....

.....

3. สรุป

.....

.....

.....

4. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

(1) หนังสือ :

.....

(2) วารสาร :

.....

(3) วิทยานิพนธ์ / ดุษฎีนิพนธ์ / สารนิพนธ์ / รายงานการวิจัย :

.....

(4) สัมภาษณ์

.....

(5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

.....

2. ภาษาอังกฤษ

(1) Book :

.....

(2) Journal :

.....

(3) Thesis /Dissertations /Research report :

.....

(4) Interview :

.....

(5) Website :

.....

การตั้งค่าน้ำกระดาษ A4

ระยะขอบ

ด้านบน 4.5 ซม. ด้านล่าง 4.01 ซม.

ด้านซ้าย 3.81 ซม. ด้านขวา 3.81 ซม.

การเตรียมต้นฉบับสำหรับการเขียนบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย..ขนาดตัวอักษรแบบ TH sarabun PSK ขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา.....

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ.....

ชื่อผู้นิพนธ์

ชื่อผู้ร่วมนิพนธ์

บทคัดย่อภาษาไทย

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

คำสำคัญ:

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

(ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวธรรมดา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

Keywords:

1. บทนำ (ขนาดขนาด 16 พ้อยท์ (Points) ตัวหนา)

ย่อหน้า 1.5 ซม.

.....

.....

.....

.....

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.
2.
3.

3. วิธีดำเนินการวิจัย

.....

.....

.....

4. สรุปผลการวิจัย

.....

.....

.....

5. อภิปรายผลการวิจัย

.....

.....

.....

6. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

7. กิตติกรรมประกาศ (ถ้ามี)

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

1. ภาษาไทย

(1) หนังสือ :

.....

(2) วารสาร :

.....

(3) วิทยานิพนธ์ /ดุษฎีนิพนธ์ /สารนิพนธ์ /รายงานการวิจัย :

.....

(4) สัมภาษณ์

.....

(5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์

.....

2. ภาษาอังกฤษ

(1) Book :

.....

(2) Journal :

.....

(3) Thesis /Dissertations /Research report :

.....

(4) Interview :

.....

(5) Website :

.....

แบบประเมินบทความ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จ.ขอนแก่น

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ประกอบด้วยชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และชื่อบทความวิชาการ/บทความวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพบทความและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงคุณภาพ

เป็นการประเมินคุณภาพบทความ จำนวน 18 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์ ดังนี้

- เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข
- เหมาะสม ควรแก้ไข
- ไม่เหมาะสม ควรแก้ไข

ตอนที่ 3 สรุปผลการพิจารณา

โดยขอความอนุเคราะห์ท่านผู้ทรงคุณวุฒิได้โปรดบันทึกข้อคิดเห็นตามประเด็นดังกล่าวข้างต้นให้ครบทุกประเด็นตามความเหมาะสมพร้อมประเมินคุณภาพบทความเพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร วารสารวิชาการแสงอีสานต่อไป

(ดร.สิทธิพร เกษจ้อย)

บรรณาธิการ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

แบบประเมินบทความ

วารสารวิชาการแสงอีสาน

บทความเลขที่ Saeng-Isan
Vol....., NO....., Y.....

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน จ.ขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ชื่อบทความ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินคุณภาพบทความ

ลำดับ	หัวข้อการประเมิน	ผลการประเมิน			ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง
		เหมาะสม ไม่ต้องแก้ไข	เหมาะสม ควรแก้ไข	ไม่เหมาะสม ควรแก้ไข	
1	ความชัดเจนของชื่อเรื่อง				
2	บทคัดย่อภาษาไทยตรงตามวัตถุประสงค์ที่ศึกษา				
3	การเขียน Abstract ถูกต้องตามหลักภาษา				
4	บทนำที่แสดงถึงความสำคัญและที่มาของปัญหา				
5	การใช้ภาษา (ชัดเจน/เข้าใจง่าย)				
6	ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับชื่อเรื่อง				
7	การจัดเรียงลำดับของเนื้อหา				
8	ความทันสมัยและความถูกต้องในการเขียนเอกสารทฤษฎีและงานวิจัย				

9	ความชัดเจนของการ ออกแบบวิจัย/บทความ				
10	ความเหมาะสมและ คุณภาพเครื่องมือที่ใช้				
11	ความเหมาะสมของวิธี เก็บรวบรวมข้อมูล				
12	องค์ความรู้ที่ได้รับจาก การวิจัย/บทความ				
13	การสรุปผลข้อมูลถูกต้อง ตามข้อมูลที่ได้รับ				
14	การอภิปรายผลข้อมูลมี เอกสาร/งานวิจัย สนับสนุน				
15	มีข้อเสนอแนะที่จะเป็น ประโยชน์ต่อผู้อ่าน				
16	การอ้างอิง				
17	การเขียนบรรณานุกรม				
18	ความคิดเห็นอื่นๆ (เพิ่มเติม)				

ตอนที่ 3 สรุปผลการพิจารณา

- ☐ เผยแพร่ได้ โดยไม่ต้องแก้ไข
- ☐ เผยแพร่ได้ โดยมีการแก้ไข
- ☐ ไม่สมควรเผยแพร่

ลงชื่อ _____ ผู้ประเมิน
(.....)
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา 232/199 ต.ศรีจันทร์ ต.โนนเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000
Tel. 043-466444 Fax. 043-466863 E-mail : klungpress@hotmail.com 2561 สัปดาห์ 08